

fókuszban az áldozat

A megbocsátás joga

Áldozatragozás

Derűvel teli áldozatos élet

élő víz

A változás

Tanítsuk jól a fiatalokat a Szentírásra

Hullámvasút a börtönben

híd
evangélikus missziói magazin

„Döntések sorozatából áll össze, milyen lesz a házasságunk”

Beszélgetés Mihalec Gáborral

10. oldal

2025. I. szám
misszio.lutheran.hu

Van-e áldás áldozat nélkül?

Egyszerű, alig néhány szóból álló kérdés ez, de sokféleképpen értelmezhető. Ahogy maga az áldozat fogalma is. Miközben eredeti jelentéstartalma – a rituális vallásos cselekedet – talán alig-alig kerül elő mindennapjainkban, annál gyakrabban találkozunk későbbi, eredetileg csak átvitt értelműnek számító jelentésével, az áldozattá válással. S hogy milyen képzeteket társítunk ezekhez? Pozitívat? Negatívát? Semlegeset?

Az áldozathozatal felemásan értett fogalom. Az áldozattá válástól sokan nap mint nap retteghetnek. Viszont az önfeláldozást alapvetően pozitív értelműnek éljük meg. S vannak olyan helyzetek is, amelyekben valaki kifejezetten igyekszik tőkét kovácsolni áldozati pozíciójából.

Fel sem kell állnom a számológépem mögül, hogy egy viszonylag egyszerű, éppen előttem heverő példát említsek. Elég, ha az ablakon kinézek focizó fiaimra, akik igyekeznek a leghűségesebben lekövetni azt, amint a „nagyoktól” látták a képernyőn. Egy-egy zseniális csel, valamelyik sztár védjegyévé vált gólöröme, és igen, a szenvedést tökéletesen imitáló, látványos mozdulatok, melyek egy ártatlan egymáshoz koccanás után is következnek... Bizony itt áldozatok vannak! Ki vitatná a szabálytalanságot?

Nyelvészek szerint valahonnan a legősibb finnugor szógyökökből ered az áldozat és áldás szavunk is. S bizonyára nemcsak a szavak, hanem azok az emberi vágyak, élmények, tapasztalatok is legalább olyan ősie, amelyek összekötik ezeket egymással és az emberi léttel.

A szentírási történet szerint Isten áldása az, amely teremtettségünket teljessé teszi. A bűnesetben mint-ha végzetesen elveszett volna ez az áldás is, és hiánya örök vákuumként van jelen az életünkben. Hoznánk érte áldozatot, de nem tudunk eleget tenni. Ezért végül Isten maga hozta meg az igazi áldozatot. A mi egyetlen áldozatunk ezek után nem más, mint áldani Istent. A Krisztus áldozatában megnyert, a saját áldozathozatalunkban átélte és kibontakozott áldás abban a hálaadásban válik teljessé, ami szavainkból és életünkben Istenre mutat.

A küldetés ma is: áldássá válni. S a tanítványi élet igazi ajándéka, amikor annak nyomán Isten dicsérete születik meg. Azaz látva jó cselekedeteinket mennyei Atyánkat dicsőítik! Lehetséges lenne ez áldozat nélkül?

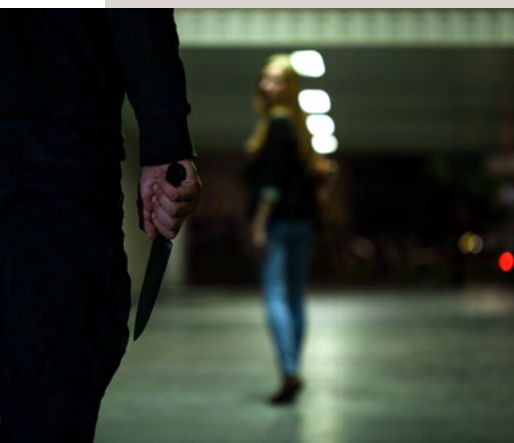
GYŐRI GÁBOR DÁVID

Mozaik

„Minek ment oda?” – avagy az áldozathibáztatás lélektani háttere

Az áldozathibáztatás jelensége nem magyarázható csupán annyival, hogy az illető rosszindulatú, vagy örül annak, hogy az áldozattal baj történt. A jelenség sokkal inkább szól magáról a hibáztatóról, mintsem a tényleges áldozatról.

Az áldozathibáztatás nemcsak degradálja az eset jelentőségét, de a szenvedő felet is megfosztaná a vele esett trauma egészséges feldolgozásától. A háttérben azonban sokkal összetettebb, esendőbb és emberibb ok húzódik meg, ez pedig nem más, mint az értelmes életbe vetett hitünk. Az, hogy elviselhetetlennek éreznénk a tudatot, miszerint a gondosságunk, elővigyázatosságunk, múltbeli jó cselekedeteink bizonyos esetekben egyszerűen hiábavalóak, és nem védenek meg bennünket a veszélyben.

Az áldozathibáztató kifejezés mindent elsőprő érvként jelenik meg, olyan stigmaként, mely automatikusan leértékeli a másik fél személyét és véleményét, megölve ezzel a további értelmes vita lehetőségét.

Ahelyett azonban, hogy egymást megcímkezve lezárnánk egy ilyen beszélgetést, érdemes lehet a szavak mögé nézni, és tudatosítani a reflexszerűen kimondott, hangoskodó „minek ment oda”-k és „miért öltözött úgy”-ok felszíne alatt megbúvó elemi szorongásainkat – mind beszélgetőpartnerünkben, mind saját magunkban.

Fejér Máté, mindsetpszichologia.hu

Áldozatot hozni, vagy áldozattá válni?

Áldozatot hozni: önkéntes, szabad döntésen alapul, mennyiségét, minőségét mi magunk határozzuk meg, valamely cél érdekében tesszük. Áldozattá válni: csak úgy megtörténik velünk, nem dönthetünk arról, miből mennyit adunk bele a történetbe, nincs célja, vagy nem a saját célunk, vagy útközben elveszett a cél.

Áldozattá akkor válunk, amikor nem vagyunk tisztában az áldozathozatal hatáiraival. Értelmes áldozatot akkor hozunk, ha van egy célunk, amelynek elérése érdekében cselekszünk. Tehát folyamatosan ellenőriznünk kell, megvan-e még az a cél. Ha ugyanis valami miatt elveszett, akkor értelmét veszti minden további erőfeszítés.

Sokszor nemes áldozathozatalnak indul a történet, ám hamarosan úgy érezzük, áldozattá váltunk. Amikor áldozatot hozunk, magunk uraljuk a helyzetet, ha áldozattá váltunk, a helyzet (vagy egy másik ember akarata) uralkodik felettünk. Ennek elkerüléséhez nagyon pontosan fel kell tudni mérni, mit követel meg tőlünk a cél, mit és mennyit vállalunk, ezeket jó szívvel tegyük, és ami ezen túlmutat, abba ne menjünk bele.

Major Virág, eletszepitok.hu

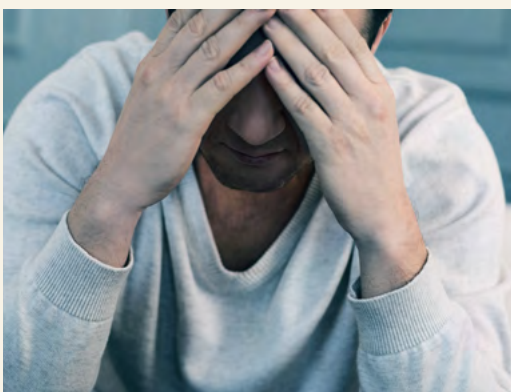
Sémakémia

A sémák azok az alapvető hiedelmek, amelyeket a kora gyermekkori interakcióink eredményeként alakítunk ki. Ezek sok mindent befolyásolhatnak a felnőtt életünkben.

A „sémakémia” arra az emberi tendenciára utal, hogy olyan emberekhez vonzódunk, akik megerősítik a saját alapvető meggyőződéseinket. Az önfeláldozó sémával rendelkező személy észrevehet egy olyan mintát a párválasztásában, hogy olyan partnerekkel van együtt, akik a saját értéküket és szükségleteiket tekintik elsődlegesnek minden helyzetben – más szóval olyan partnerekkel, akiknek feljogosítottsági sémájuk van. Ez azért van, mert az önfeláldozási séma és a feljogosítottsági séma egymást erősítik és kiegészítik.

Ha változtatni szeretnénk, az első lépés az, hogy megértsük, hogyan működik a sémakémia, és hol jelenik meg a saját kapcsolatunkban. Ezután képesek leszünk konkrét stratégiákat alkalmazni, hogy megváltoztassuk ezt a dinamikát.

Ferles Péter, mandulapszicho.hu

Ne panaszkodj amiatt, amit te engedél meg!

Ha nem húzol határokat, nincs jogod panaszkodni azokra, akik kihasználnak. Meg kell tanulnunk, hogy mikor kell igent, és mikor kell nemet mondani. Ne az elutasítástól való félelem motiváljon! Ha szolgálunk, tegyük tiszta szívből, ne szeretetért és elfogadásért cserébe!

Bob Gass

Összeállította: Szeverényi Jánosné

Áldozatragozás

Tele van a világ áldozatokkal. Lépten-nyomon beléjük botlunk. Elcsépeltté is lett napjainkra a szó. Egyúttal jól „ragozható”. „Agyonáldoztuk” már magunkat, ezért inkább ne is gondoljunk olyasmire, mint áldozat!

Hiszen milyen szörnyűségeket takar e kifejezés! Rengetegen válnak betegség, baleset vagy természeti katasztrófa áldozatává. Mások csalás vagy rablás áldozatai lettek. Temérdek ember halt meg gyilkosság áldozataként. Ábel is egy balul elsült áldozatbemutató áldozatává vált (1Móz 4,1–8). Az emberrablásoknak és emberkereskedelemnek is számtalan áldozata ismert – és számos még csak nem is ismert, ahogyan hosszú évekig Józseffel kapcsolatban is hitték (1Móz 37,19–34).

A testi, lelki, szellemi erőszak áldozataiként is hosszan kígyózó sorban állunk, ahogyan a nép szenvedte Éli fiainak visszaéléseit (1Sám 2,12–17). Beállhatunk akár egy áldozatsegítő szolgálat soraiba is – de vajon még ebben az életben eljuthatunk-e a várólista elejére? Még ha kitartóak vagyunk is, ahogyan az özvegyasszony a hamis bíró nyakára járt (Lk 18,2–8)?

Van, hogy kétségbeesetten küzdünk; van, hogy beletörődünk áldozat voltunkba. Ilyen-olyan előnyökért akár fel is vesszük az áldozatszerepet. Hiszen akkor a sajnálat, az együttérzés egyúttal azt is kicsalja az emberek többségéből, hogy igazat adjanak nekünk, ahogyan a ravasz gibeóniak csellel verték át a honfoglalókat (Józs 9,3–15). Az áldozatpozíció alkalmasint igen hasznos tud lenni. Igaz, előfordult áldozathibáztatás még a Golgotán is (Mt 27,43). Amikor a részvét helyett a „megérdemelte” jelenik meg – elvégre valami oka csak kell legyen, hogy így járt...

Leginkább ez juthat eszébe kortársainknak az áldozatról. Ám ha manapság az embereknek az „áldozatragozás” ilyen példái jutnak eszébe, akkor érdemes volt-e a mostani magazinszám fókusztemájává tenni az áldozat fogalmát? Ezek nem túl profán formái az áldozatnak, még ha bibliai példákkal illusztrálhatók is?

Amúgy is sántít az eddigi ragozási táblázat, hiszen csupa passzív szóalak vagy kifejezés került elélnk: másoknak áldozatul esni, mások áldozatává válni. Mi van azonban, ha aktív cselekvőként vállalunk áldozatot? Erre ritkábban gondol a világ... Ha mégis szól róla,

akkor pedig inkább legyen valami magasztos célja.

Egy szülő sok mindent odaáldozhat gyermekéért, mondván, hogy ezzel tulajdonképpen saját magáért is hozza az áldozatot. Távolabbi rokonok már kevésbé jönnek szóba, ha nem is lehetetlen értük is áldozatot vállalni.

Hozz aktív áldozatot, ebben is légy követőjévé Krisztusnak!

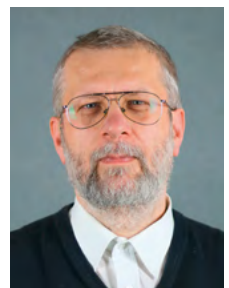
Akár még ismeretlenekért is megtennénk, ahogyan ezt tette Kolbe atya a koncentrációs táborban, aki helyet cserélve a szomszédjával vállalta a tizedelést, hogy egy többgyermekes apát megmentsen a haláltól. Elvégre Jézus is a szeretet legnagyobb mértékét a barátokért odaáldozott életben nevezi meg. De vállalnánk-e az ellenségért is az áldozatpozíciót, jóravaló családapák helyett gonosztevőkért?!

Urunk nem csak beszélt a szeretetről és a belőle fakadó életáldozatról. Azért mondta e példát a tanítványoktól

búcsúzva, mert hamarosan be is mutatta a kereszten. Ő az igazi áldozat, az Áldozat, tulajdonképpen az egyetlen, aki egyszer s mindenkorra áldozta oda magát (Zsid 7,27) már akkor, amikor mi még az ellenségei voltunk (Róm 5,8–10).

Ha részesedünk hit által ebből az áldozatból, ellenségből barátta, bűnös gonosztevőből megigazult, kegyelmet nyert bűnössé leszünk. Ez az értünk hozott aktív áldozat munkálja ki bennünk immáron azt is, hogy ezután már nem számításból, önös vagy családi-baráti előnyökért, hanem hálából hozzuk meg mi is a magunk – Jézushoz képest természetesen elenyésző, de magunkhoz képest mégis számottevő – áldozatait. Ne válj hát passzív áldozattá, de hozz aktív áldozatot, ebben is légy követőjévé Krisztusnak! (1Kor 11,1; Ef 5,1–2)

**SZAKÁCS
TAMÁS**

Áldozattá válás és áldozatsegítés

Minden mélységből van kiút

Közel harminc éve – ebből két évet a honvédség kötelékében eltöltve – teljesítek hivatásos szolgálatot a rendőrség állományában, és ez idő alatt több esetben találkoztam olyan sértettekkel (feljelentőkkel), akik közvetlenül vagy közvetett módon áldozattá váltak, és ennek következtében a szűkebb és tágabb környezetük is sérült.

A hétköznapi nyelvvezetünkben gyakran a 'sértett' és az 'áldozat' szinonimaként jelenik meg, azonban e két fogalmat szét kell választanunk, hiszen a sértett büntetőjogi kategória, míg az áldozat inkább kriminológiai, melynek fogalmát a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről szóló 2005. évi CXXXV. törvény (Ást.) rögzíti.

A két fogalom közötti különbségről az említett törvény úgy foglal állást, hogy „a sértett minden esetben áldozat, az áldozat azonban lehet olyan személy is, aki nem sértett”. Vagyis sok esetben az áldozat nem kerül a hatóságok látókörébe. Ennek több oka is lehet. Ilyen például, amikor az áldozat félelemből nem tesz feljelentést. Illetve amikor elfogadja azt a kizsákmányolt életkörülményt, amelyben él, vagy fel sem ismeri, hogy ő tulajdonképpen egy áldozat, hiszen nincs tudása arról, hogy amiben él, az nem egy átmeneti kellemetlen körülmény, hanem súlyos bűncselekmény.

Egy biztos, amit sokszor megtapasztaltam már a munkám során, emellett **Jézustól tanult szeretettel keresztyén emberként, hogy egy meghallgató, segítő beszélgetéssel nagyon sokat**

tudok segíteni. Ez a segítő magatartás nemcsak a szakmámból fakad, hanem a szüleimtől kapott neveltetésből is, hiszen egy katonacsaládból származom, amelyben a fő érték a szabályok betartása és az önálló életre való nevelés mellett a mások tisztelete és segítése volt. Ezt hoztam magammal, és ezt adom tovább embertársaim javára.

Úgy gondolom, hogy az áldozattá válás nem ismeretlen fogalom az Olvasók körében, mégis ahhoz, hogy pontosabb képet kapjunk, elengedhetetlen, hogy a kriminológia oldaláról közelítsük meg a jelenség meghatározását. Ez a megfigyelés tudománya, mely az okokat keresve a miértekre keresi a választ. Ebből kiindulva az áldozattá válás a bűncselekmények, illetve a tulajdon elleni szabálysértések következtében az azt elszenvedők, a sértettek állapotában lezajló fizikai, lelki, anyagi változások összessége. Így különösen a testi, lelki sérülések, megrázkódtatások, vagyoni károk elszenvedői, vagy a közvetlenül a bűncselekmény következté-

ben életét veszített személy családtagjai szintén sérelmet szenvednek.

Az áldozattá válás főbb okai lehetnek: a hiszékenységek, a támogató család vagy a társ hiánya, elvesztése, a szülők válása, lakhatási problémák, nehéz megélhetési körülmények. A mai felgyorsult világunkban, amikor rengeteg információ vesz körül az online térben, könnyen beleeshetünk abba, hogy amit látunk, hallunk vagy olvasunk, azt valóságnak éljük meg, és egyáltalán nem járunk utána, hogy az adott információnak mennyi a valóságtartalma. Az áldozatok leggyakrabban gyerekek, nők, időskorúak, mélyszegénységben élők, hajléktalanok, menekültek.

Ha jobban elgondolkodunk a jelenségről, akkor arra a következtetésre juthatunk, hogy tulajdonképpen korosztálytól függetlenül bárki bármely élethelyzetben áldozattá válhat. Fontos beszélni erről, hogy időben felismerjük ezt a környezetünkben, és ne menjünk el mellette szó nélkül, hanem próbáljunk meg lehetőségeinkhez mérten segíteni.

Áldozatsegítő Szolgálat

Ha valaki közvetlenül vagy közvetetten kapcsolatba kerül valamilyen bűncselekménnyel, akkor fel kell dolgoznia ennek hatásait. Ezeket a területen ad támogatást a hazai áldozatsegítő rendszer, amely számos preventív feladatot is ellát.

Az Áldozatsegítő Szolgálatoknál a bűncselekmények és tulajdon elleni szabálysértések áldozatai számára szintén számos területen tudnak segítséget nyújtani. Valamennyi támogatás ingyenesen vehető igénybe.

vansegitsegitseg.im.gov.hu | 0–24 órás áldozatsegítő vonal: 06 80 225 225

Az Ást., a 2006. január 1-jén hatályba lépett törvény az áldozatok támogatásának, sérülésük enyhítésének két formáját rögzíti: az áldozatsegítő szolgáltatást és az állami kárenyhítést. E kérdéskörben a rendőrség tájékoztatja az ismertté vált áldozatokat. Az ő döntésükön múlik, hogy a felkínált lehetőségekkel élni kívánnak-e, vagy sem.

Véleményem szerint az áldozattá válás megelőzésében kiemelkedő szerepe van a családnak. Mert egy jól működő család a kölcsönös áldozathozatalnak a természetes közege. Ez az egymást feltétel nélkül szerető, egymásra figyelő, támogató,

gondozó és elfogadó közösség adhatja meg a szükséges biztonságot. Ezek hiányában az életminőségünk romolhat, és nagyobb lesz annak a kockázata, hogy valamilyen társadalmi, erkölcsi vagy anyagi sérelmet fogunk elszenvedni.

De minden mélységből van kiút!

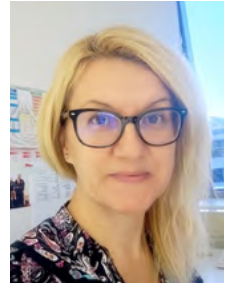
Az evangélium örömhíre, hogy Isten családjában mindenki számára van lehetőség az újrakezdésre és a biztonság megtalálására.

Luther Márton gondolataival zárom soraimat, mert úgy gondolom, hogy az ötszáz évvel ezelőtt megfogalmazottak a ma élő emberek számára is kellő irányt

mutathatnak: „Ne higgy el mindent, amit hallasz. Ne szeress mindent, amit látsz. Ne mondj el mindent, amit tudsz. Ne tégy meg mindent, amit akarsz.” (Luther Márton: Asztali beszélgetések)

DR. TAMÁS
TÍMEA

rendőr őrnagy
(BRFK)

A megbocsátás joga

Vallom, hogy az életben a dolgok megértéséhez a kapcsolódásokat kell vizsgálni. Egy bűncselekmény elkövetése új „szerepeket” és kapcsolódásokat hoz létre. Emberek, akik lehet, hogy korábban nem is ismerték egymást, ezt követően áldozati és elkövetői minőségben kapcsolódnak egymáshoz, illetve az államhoz is. Érdekes párhuzam, hogy Jézus áldozata is merőben új kapcsolódásokat alakított ki mind vízszintes, mind függőleges síkokon.

Eddig az áldozat fogalmát használtam, azonban a Büntető Törvénykönyv és a Büntetőeljárásról szóló törvény a „sértett” kategóriával foglalkozik. Halljuk, esetleg érezzük időnként méltatlankodva, hogy „csak az elkövetőnek vannak jogai”. Ezzel szemben a sértettnek is kiterjedt jogai vannak a büntetőeljárásban: bizonyítékot terjeszthet elő, felszólalhat, iratokat ismerhet meg, egyes esetekben jogorvoslatot élhet, segítő közreműködését veheti igénybe, olykor – különleges esetekben – maga is a vádló helyébe léphet.

A sértett bármikor jogosult nyilatkozni arról, hogy a bűncselekmény következtében milyen testi, lelki sérelmet szenvedett, milyen vagyoni hátrány érte, illetve kívánja-e a terhelt bűnösségének megállapítását és megbüntetését. A terhelt az a személy, aki ellen a büntetőeljárás folyik. Ha a bebizonyosodik bűnössége, akkor jogerősen elítélt lesz.

Fontos, hogy az állam feladata a legalapvetőbb (büntető)normái megsértőinek megbüntetése, mert ez védi az egész társadalmat. Ez főszabályként nem a sértett akaratától függ, viszont a sértett élhet azzal a jogaival, hogy **kéri a terhelt megbüntetését vagy – s keresztyén szempontból ez különösen jelentős – kifejezi megbocsátását.** A sértett megbocsátását

a büntetés kiszabása során enyhítő körülményként lehet értékelni, különösen akkor, ha annak folytán a bűncselekmény miatt megromlott viszonyok helyreálltak.

Van egy olyan speciális lehetőség, amikor a sértett megbocsátása azzal párosul, hogy a terhelt maga is áldozatot hozhat, és mindez a kiszabható büntetés korlátlan enyhítését, vagy akár az elkövető büntetlenségét eredményezheti. Ezt hívják tevékeny megbánásnak.

Erre akkor adódik lehetőség egyes, többnyire kisebb súlyú bűncselekmények esetén, ha a terhelt a bűnösségét a vádemelésig beismeri, és jóváteszi a bűncselekménnyel okozott sérelmet. Ilyenkor nagyobb érdek fűződik ahhoz, hogy a sértett anyagi és erkölcsi kára minél előbb és minél teljesebb mértékben megtérüljön az elkövető aktív jóvátételével, mint hogy az elkövetőt az állam megbüntesse.

Előfordul, hogy a sértett megelőlegezik egy bocsánatkéréssel, azonban az esetek többségében pénzbeli jóvátételt kér és kap. Olyanra is van példa, hogy fizikai segítségnyújtást – munkát, odaszánt időt – ajánl fel a bűncselekményét beismerő és megbánó elkövető.

Látható, hogy az áldozat és az elkövető viszonya a büntetőjogban is sokrész-

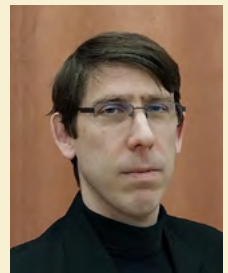
tű, ebbe nyerhettünk bepillantást a fentiekkel. Az Őszövetségben olvashatunk arról, hogy nem az emberi rosszakarat az, ami végül érvényre jut, mivel Isten terve a bűnből is jót tud előhozni. József mondja a testvéreinek, akik kútba dobták, majd eladták (büntetőjogi nyelvre lefordítva ezzel emberölés kísérletét, majd szándékváltás folytán emberkereskedelmet követtek el): **„Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt...”** (1Móz 50,20).

Vallom és tapasztalom, hogy a bűnelkövetés által kialakított kapcsolódás nemcsak teher, hanem – akár jellemfejlésztő – lehetőség is lehet. Az áldozatnak arra, hogy gyakorolja a megbocsátást, az elkövetőnek pedig arra, hogy gyakorolja az őszinte bűnbánatot és az ártás helyett a jó cselekvését.

„A megbocsátás a gyógyulás útja” – írja Robert DeGrandis. Ez az út gyógyuláshoz vezethet áldozat és elkövető számára egyaránt.

DR. RAB
FERENC
LEVENTE

ügyész

Áldozatból bántalmazó

Január végén egy tizenöt éves fiú negyvenhat iskolának küldött bombafenyegetést. Azt mondta, azért csinálta, mert meg akarta rémiteni a diákokat. Szögezzük le: illet „csak úgy”, a hecc kedvéért nem tesz senki, pláne nem egy kamasz. Nem sokkal később ki is derült, hogy nemrég holtan talált rá az édesanyjára, aki valószínűleg családon belüli bántalmazás áldozata lett.

Nem példa nélküli ez a történet: a másik ember ellen elkövetett bűncselekményt legtöbbször olyanok követik el, akik maguk is szenvedtek el erőszakot. Áldozatból bántalmazó... újra és újra ismétlődő mintázat. És nem is csak ilyen szinten. Nem kerülnek címlapokra azok, akik félnak a kötődésektől, és ezért elmarják maguk mellől azt, aki túl közel kerül hozzájuk. Ők valószínűleg nem tapasztalták meg gyermekkorukban, hogy milyen biztonságosan kötődni az édesanyjukhoz, ezért nem tudnak egészséges szeretetkapcsolatokat sem fölntartani. Félnak, hogy sérülni fognak, így inkább bántják azokat, akik szeretik őket. A zsarnokoskodó, beosztottaikat megalázó vagy elnyomó főnökökről sem szólnak híradások, pedig rengetegen szenvednek ilyenektől. Talán sejtjük már: nekik sem a személyiségükbe van kódolva, hogy ilyenek. Áldozatai lehetnek valamilyen egészségtelen kapcsolódásnak, melyet úgy visznek tovább, hogy másokat bántanak.

Egy másik, nagyon gyakori válasz a bántalmazásra az örök áldozattá válás. Sokan nem értik, hogy hogy maradhat benne bárki egy bántalmazó kapcsolatban? Vagy miért történik meg gyakran az, hogy valaki egyik mérgező kapcsolatból a másikba lép, mintha bevonzaná az őt bántókat?

Tudattalan, mély pszichológiai folyamatok működése áll itt a háttérben. Talán furcsán hangzik, de azt is, aki mindig áldozat, és azt is, aki bántalmazó, az életösztön hajtja. Nem tűnik észszerűnek, hogy valaki így akar boldog életet élni, de az ilyen esetekben nem az észszerűség határozza meg a viselkedést. Ők egyszerűen azt tanulták meg, hogy így maradhatnak életben. Minden ember a teljességre, az egyensúlyra törekszik, arra, hogy valamiképpen értelme legyen az őt körülvevő dolgoknak, a saját életének. Egészséges minták, kapcsolódások híján azonban eltorzul a va-

***Minden keresztyénnek,
aki egészségesen tud kötődni,
feladata van...***

lóság, ebből pedig nem csoda, ha sérült kapcsolatok következnek.

Ha ezt megértjük, talán jobban együtt tudunk érezni a körülöttünk élő állandó áldozatokkal, de irgalmasabban tudunk tekinteni a bántalmazókra is. Mindez azonban nem azt jelenti, hogy annyiban hagyhatjuk a dolgot. Sem mi, sem ezek az emberek nem tárhatják szét a karjukat, mondván, hogy „ez dobt a gép”. Mindenkinek felelőssége van mások – és Isten – előtt. Bárki, aki felismerte, hogy állandóan áldozat, vagy hogy magát védi erőszakosságával, dönthet úgy, hogy véget vet az átoknak, és átírja azt a tudattalan forgatókönyvet, amelynek nyomán az életét addig élte.

Ennek a nehézségét azonban nem lehet elbagatellizálni. Mondjuk ki: irgalmatlanul nehéz átírni ezeket a káros be-
rögződéseket. De van remény, van irga-

lom. A világi pszichológia is azt mondja, hogy sikerülhet kimenekülni ebből az állapotból, de nekünk, keresztyéneknek még nagyobb reménységünk van: az, hogy nem kell egyedül megharcolni ezt az utat. **Isten irántunk való szeretete, Jézus váltsága az erőszak, a rossz kapcsolatok átkát is megtörte.**

Nézzük csak a samáriai asszony példáját: öt férje volt, és valami miatt mindegyikük elvált tőle. Rossz kapcsolatok csapdájában, szörnyű életforgatókönyvvel élte ez az asszony az életét. Szégyenében már nem is mert emberek előtt mutatkozni. Ez akkor változott meg, mikor Jézussal találkozott a kútnál. Attól kezdve új alapra került az élete.

Isten kegyelme nem abban mutatkozik meg, hogy felmenti a bántalmazó kapcsolatban élőket, mondván, hogy nem ők tehetnek a viselkedésükről. Ellenkezőleg! Változtatni akar ezen, és olyan szeretetkapcsolatra hív önmagával minden érzelmileg sérült személyt, amelyben ki tud alakulni biztonságos kötődés.

Mindenki, aki ebben szenved, nála kaphat gyógyulást. És minden keresztyénnek, aki egészségesen tud kötődni, feladata van: odasegíteni sérült embertársait imával és türelmes szeretettel az Áldott Orvoshoz, aki biztonságot és békét tud adni számukra.

**RICZINGER G.
SZILVIA**

*pszichológus,
lelkészejölt*

Fiatalokról (nem csak) fiataloknak

Vajon ki akarna áldozattá válni?!

Nem mostanában voltam diák... Nagyon mások voltak akkoriban a körülmények, a trendek és a kommunikáció formája. Nem volt Facebook, Instagram, TikTok, nem voltak youtuberek és livestreamek. Talán sokan már a boomer jelzöt aggatják rám a hátam mögött, ami lehet, hogy helytálló, hisz pontosan nem is tudom, hogy mit jelent a boomer fogalma. Egy biztos, felesleges lenne letagadnom a generációs különbségeket, az időbeli távolságot, és azt, hogy a világ nagyon sokat változott az elmúlt évtizedek során.

Ugyanakkor vannak dolgok, amelyek nem feltétlenül változnak. Hitoktatóként belépve az iskolába a folyosókon, az udvaron vagy épp az osztályteremben ugyanazt tapasztaltam, mint diákként. Vannak, akik piszkálják egymást, akik csúfolódnak, akik bántják a másikat. És ugyanígy vannak áldozatok. Olyanok, akiknek nap mint nap el kell viselniük a legkülönfélébb sértegetéseket.

És hogy milyen logika alapján válik valaki áldozattá? Az teljesen random! Akár a tanulmányi eredménye, a származása miatt, vagy csupán azért, mert talán kicsit különc, vagy nem szokványos a hobbija, esetleg valamelyik tanár gyermeke... Hihetetlen és elkésztető, hogy szinte bármi alapján áldozattá válhatunk. Ezt pedig nem jó átélni.

Senki sem akar áldozattá válni, senki sem akarja, hogy a hangadók vagy menők, vagy a magukat menőnek gondoló arcok kipécézzék magunknak. Semmi szükség a csúfolódásra, a zrikálásra, arra, hogy a mások cuccaihoz nyúljanak. Addig jó, amíg nem minket piszkálnak, amíg nem mi válunk áldozattá.

Ugyanakkor sajnos az áldozatsze-reptől való félelem néha rossz dolgokra sarkallja az embert. Hiába tudjuk, hogy nem jó dolog a csúfolódás, hiába tudjuk, hogy mekkora fájdalmat képesek okozni a szavak és a tettek, mégis sokszor mi magunk is bekapcsolódunk a játszmába. Mi magunk is elkezdünk bántani másokat. Pontosan a félelem miatt. Nem azért, mert örömmel leljük benne, nem azért, mert ennyire gonoszak vagyunk, hanem azért, hogy nehogyan mi váljunk áldozattá.

Emlékszem, hogy az iskolában velem is előfordult, hogy bekapcsolódtam mások piszkálásába. Attól félve, hogy engem fognak bántani, inkább én bántottam másokat. Pedig tudtam, hogy ez nem jó, sőt együtt is tudtam érezni az áldozatokkal, de valahogy mindig jobban féltem attól, hogy én is áldozattá válhatok. És őszintén, ki akarna áldozattá válni?

Sokáig motoszkált a fejemben ez a kérdés, próbáltam igazolni a szavaimat, a tetteimet, azt, hogy nincs más választásom... De aztán elég került

Jézus példája, és nagyon megragadt bennem. **Ő homlokegyenest más képviselt, mint amit én addig tettem.** Ő nem félt áldozattá válni, nem félt felvállalni, hogy a rossz dolgokkal szembe kell nézni, szembe kell menni, mert különben nincs változás, nincs előrelépés.

És ha az elején azt írtam, hogy random módon áldozattá válhatunk, Jézusnál pontosan az ellenkezőjéről volt szó. Ő nem véletlenül vált áldozattá, hanem a saját döntéséből, azért, hogy segítsen nekünk, hogy megállítsa a fájdalommal és félelemmel járó folyamatokat. És sikerült is neki! Igaz, nagyon nagy ára volt, mert az életével kellett fizetnie, de sikerült neki, és elhozta a változást. Győzött a rossz felett.

Kérdés, hogy mi az ő győzelméből képesek vagyunk-e erőt meríteni? Vajon szembe merünk-e szállni a rosszal, az olyan dolgokkal, amelyek megkeserítik az életünket? Vajon észrevesszük-e, hogy áldozatot hozni nem gyengeség, hanem épp ellenkezőleg: hatalmas erő rejlik benne?

**CSADÓ
BALÁZS**

„Híd vagyok a bibliai ideál és az emberi realitások között”

A párkapcsolatokban, a házasságban helye van az áldozatvállalásnak, de napjainkban egyre több szó esik bántalmazó kapcsolatokról vagy a kapcsolatok áldozatairól is. *Mihalec Gábor* teológussal, párterapeutával beszélgetünk tapasztalatairól és látásáról. Gábor és felesége idén ünneplik a harmincadik házassági évfordulójukat. Isten két gyermekkel áldotta meg őket.

Kedves Gábor! Kérem, mutassa be a hivatását!

Lelkipásztorként szolgálók Sándorfalván az adventista közösségben; emellett az egyházamban a családi szolgálatot is vezetem. Mindeközben szabadúszó párterapeuta is vagyok: pároknak segítek különböző problémáik, kihívásaik megküzdésében.

Érdekes, hogy lelkipásztorként pszichológiával is elkezdett foglalkozni. Miért?

Feleségemmel a házasságunk első éveiben nagyon nehéz helyzetbe kerültünk. Amikor a fiunk megszületett, én már lelkipásztorként szolgáltam, s teljes mértékben az Úr oltárán égtem. Azt gondoltam, hogy miközben szolgálom, Isten fog gondoskodni minden másról, s ebbe beletartoznak a családi dolgaim is.

Akkor eszméltem rá, hogy baj van, mikor a feleségem ijesztő állapotba került: három hónap alatt hatvanról harmincnegy kilóra fogyott. Ez hatalmas pofon volt. Rá kellett jönnöm, hogy valamit nem csinálok jól. Egy életre megtanultam, hogy a legszembetűnőbb hivatásban is a család az első.

Gyógyulásunk, helyreállításunk során mi is terápiás segítséget vettünk igény-

be. Ennek következtében szélesedett a perspektívám, és attól kezdve az új tudással szerettem volna másoknak is segíteni.

Vannak olyan keresztyének, akik éles szembenállást látnak a teológia és a pszichológia között. Ön mit gondol erről?

Ha nagyon felületesen nézzük, akkor a pszichológia valóban összeférhetetlen a teológiával, ahogy ezt gyakran mondják is egyesek. Tapasztalható, hogy azokat az embereket, akik ezt hangoztatják, még nem érte olyan kihívás, amelyben szükségük lett volna pszichológusra.

Ha valakit ér valami olyan trauma, ami nagyon mélyen érinti, akkor igenis van helye a pszichológiának. Félreértés ne essék, hiszek az ima csodálatos erejében, és ismerem azokat az irányzatokat, melyek szembefordulnak a bibliai emberképpel, viszont léteznek olyanok is, amelyek harmonizálnak vele. Ez olyan, mint egy konyhakés. Minden attól függ, kinek a kezében van. Lehet vele ölni, de lehet vele finom, minőségi ételeket is készíteni.

Egyik interjúban említette, hogy a pszichológia segítségével felfedez

a Bibliában olyan dolgokat, amiket nem biztos, hogy egy teológus észrevenne. Tudna példát mondani erre?

A lélektan segít abban, hogy a sorok között is olvassak. Például sokszor van olyan helyzet, amikor az érzelmeink és az akaratunk szembenállnak egymással. Előfordul, hogy a házasságunkat valamilyen kísértés támadja meg. Mi a teendő ilyenkor? Jézus mit tett? Ezt imádkozta a Gecsemáné kertben: „Abbá, Atyám! Minden lehetséges nedked: vedd el tőlem ezt a poharat; mindazáltal ne úgy legyen, ahogyan én akarom, hanem amint te.” Ezt háromszor is megismétli. Hatalmas belső vívódás volt benne az érzelme, az akarata és a döntése között.

Jézus küzdelméből megtanulhatjuk: ha kitarunk a döntésünk mellett, akkor az érzelmeink szépen lassan újraszerveződnek és minket fognak szolgálni.

Milyen háttérű párok keresik fel első sorban?

A hozzám érkező párok többsége nem rendelkezik egyházi háttérrel. Egyrészt jó, hogy ennyire elismernek a társadalomban, másrészt szomorú, hogy a hívó párok nem kérnek segítséget, mert

szégyellik a helyzetüket, és sokszor akkor derül ki, hogy baj volt, mikor már elváltak.

Mit gondol a válásról? Hallok olyan állításokat, hogy ma már egyformán jellemző a válás keresztyén és nem keresztyén párok között.

Én kicsit árnyalom ezt a képet. Mikor a népszámlálás után megjelennek a statisztikák, mi csak annyit látunk, hogy melyik egyházhoz tartozik az illető, és hogy milyen a családi állapota. Az nem derül ki, hogy ő a közösség tagjaként lett elvált, vagy elváltként lett a közösség tagja.

Tapasztalatom szerint a felnőtt megtéréseknek jelentős része valamilyen krízishelyzetben történik, sokan sebzett élethelyzetükben fordulnak Isten felé, és nem hívóként válnak el, hanem elváltként lesznek hívók.

Sajnos sok olyan párt is ismerek, akik hívóként válnak el, de attól még jobban összeszorul a szívem, ha lelkipásztorok hoznak ilyen fájdalmas döntéseket.

Sokan elítélik, sokan viszont megengedőek a válással kapcsolatban. Ön hol van ezen a skálán?

Összetett kérdés. Ha állást foglalom bármelyik oldalon, azzal egy nagy tábor magamra fogok haragítani, és én nem a haragkeltés, hanem a békéltetés embere vagyok.

Híd vagyok a bibliai ideál és az emberi realitás között. Egyik kezemmel megragadom az édeni ideált, amit a Teremtő adott (egy férfi egy nővel egy életre szóló szövetségben Istennel); másik kezemmel pedig fogom azt a realitást, amit *Weöres Sándor* így fogalmazott meg: „Hun házasodunk hun meg elválnak különb féle jerekkel kíséretezünk.”

Nem könnyű hivatás az öné.

Lelkészként el kell tudnom viselni ezt a feszültséget. A lezáratlanságot. De azért szeretném nyomatékosítani: a válás rossz. Az a baj ezzel a mi bűnnel átszótt és rengeteg traumával tűzdelt világunkban, hogy legtöbbször már nem jó és rossz között választhatunk, hanem rossz és még rosszabb között.

Adott helyzetben a kisebbik rossz választását etikus döntésnek tartom. Például egy bántalmazó házasságból kilépni észszerű lépés.

Mikortól nevezhetünk egy kapcsolatot bántalmazónak vagy toxikusnak?

Nehéz ezt pontosan megfogalmazni, de talán a legtalálóbb: bántalmazás az, amit a bántalmazott fél annak él meg.

Ez lehet a bántalmazó fél részéről irányuló magatartás, de lehet a bántalmazott félnek is egy korábbi élményéből származó megtapasztalása. Például: adott egy bántalmazó édesapa, aki részegen verte a lányát, később ez a hölgy már attól is befeszülhet, ha a párja csak egy pohár bort megiszik.

Van arra valamilyen recept, hogy ne váljunk áldozattá a kapcsolatunkban?

Olyan sikerrecept nem létezik, ami minden problémát megold, vannak viszont olyan elvek, amelyeket a Biblia is megerősít. De a kutatások is egyértelműen, számokkal alátámasztva megmutatják, hogy min áll vagy bukik egy házasság.

Ilyen például a házasságra való felkészítésnek a fontossága. A folyamat során kilencven százaléknál feletti valószínűséggel meg lehet mondani, hogy mi lesz egy jegyespár sorsa. Ugyanis nem a véletlennek köszönhető, hogy merre tart a kapcsolatunk a párunkkal. Döntések sorozatából áll össze az, hogy milyen lesz a házasságunk.

Önnek melyik könyve készít fel a házasságra?

A címe: *Gyűrű-kúra*, és több mint ötvenezer példányban jelent meg eddig. Minden idők egyik legnagyobb példányszámban kiadott magyar párkapcsolati könyve. Napjainkban fordítják a kilencedik idegen nyelvre.

Említettünk néhány nehézséget, de Ön szerint mi a legnagyobb kihívása a mai fiataloknak a párkapcsolatban?

Napjainkban egyre több fiatal érkezik széthullott családból, ahol sok esetben traumatizálódtak, káros függőségeik alakultak ki, esetleg bántalmazás is történt. Ezeket bizony fel kell dolgozni, szembe kell velük nézni, nem lehet kikerülni őket.

A pillanat varázsáról és a fogyasztásról szól minden. Az a legnagyobb baj, hogy ma a tárgyakat szeretjük, és az embereket használjuk. Pedig ennek fordítva kellene történnie: az embereket kellene szeretnünk, és a tárgyakat használnunk. Emelnünk kellene a másikat, tisztelni a méltóságát, nem pedig lenyomni. Ebben különösen mi, magyarok, hiányt szenvedünk.

Alapvetően van egy sebzett identitásunk: áldozatok vagyunk, akik mindig a rövidebbet húzzuk. Ezen úgy próbálunk felülkerekedni, hogy másokat áldozatokká teszünk. Pedig az lenne a helyes, ha úgy kerekednénk felül a sérüléseinken, hogy a másik fél is győztesen kerüljön ki az adott helyzetből.

Akkor leszünk jó társai egymásnak, ha nem engedjük magunkat sárba tiporni, de közben győztesse tesszük a párunkat is. Ez művészet. Tanulni kell.

MUZSLAI-BÍZIK BENCZE

Irgalmasságot és Isten ismeretét

Áldozat az ószövetségi gyakorlatban

Az áldozatról modern értelemben úgy gondolkodunk, hogy az egyfajta lemondás valamiről egy meghatározott cél érdekében. Az áldozat azonban egy ősi dolog, amelyben nemcsak a lemondás, hanem a felajánlás szempontja is helyet kap.

Az áldozatbemutatás gyakorlata jóval az írásbeliség előtti időkre nyúlik vissza. Bibliai szempontból az áldozat ókori fogalmát ragadhatjuk meg, amely az istenségnek való felajánlást jelentette meghatározott rituális keretek között. Istenségről beszélhetünk, hiszen nem csak az ószövetségi Izraelben látjuk ennek megvalósulását, hanem a környező, ókori keleti népeknél egyaránt.

Az áldozat ókori funkciója, hogy kapcsolatot teremtsen az istenséggel, amelyben az ember kifejezheti háláját, köszönetét, és így az istenség szabadító cselekedetét ünnepelheti. A felajánlás rítusa bűnöktől való szabadulás folyamata is lehet, eredményezhet megtisztulást, a rituális tisztaság visszaszerzését (amely természetében különbözik a higiéniai mosakodástól).

Az áldozati rendszer és a kultusz

A Tóra nagyívú elbeszélésében az első áldozatbemutatás az első testvérpárhoz, Káinhoz és Ábelhez köthető. Érdekes az ő történetük, és benne különösen áldozatuk értékelése, miszerint az egyik kedves Isten előtt, de a másikra az Úr nem tekint rá. Azt sugallja ez, hogy Káin valamit nem jól csinálhatott?

Az igazi kérdés ott vetődik fel, amikor számot vetünk azzal, hogy azt, hogy hogyan is kell az áldozatot helyesen, jól bemutatni, Isten csak később tárja fel népe számára. Leginkább akkor, amikor szövetséget köt Izraellel a Sínai-hegynél, és amikor elkészül a szent sátor, amely az áldozatok bemutatásának megfelelő és méltó helye lesz (2Móz 35–40. fejezetek).

Tudományos szempontból azt mondhatjuk, hogy az ún. papi hagyomány leginkább a babiloni fogság utáni időkben fektet hangsúlyt arra, hogy rendszerezze az áldozatbemutatást, megállapítsa a kultusznak azt a rendjét, amely a hazatérés idejétől kezdve érvényes lesz a zsidóság számára.

Mózes harmadik könyve összegzi ezt az áldozati rendszert. Az első hét fejezetben olvasunk a legfontosabbokról, az égőáldozatról (ólá), amely az állat felajánlását (korbán) jelentette, majd – többek között – az ételáldozatról (minchá), béke- (selamin), vétek- (chátát) és jóvátételi (káppará) áldozatokról.

Az áldozatbemutatás egyik legfontosabb mozgatója, hogy engesztelésül szolgáljon egyvalaki, vagy az egész nép bűneiért. A 3Móz 16. fejezete a nagy engesztelő ünnepet (jom kipur) mutatja be, azt az áldozati rítust, melyet minden évben el kell végezni a nép bűneiért. Ennek során nemcsak az állat feláldozása történik, hanem egy másiknak a kiüzése is.

Ez azt jelzi, hogy a bűnt, amely megrontja Isten és a közösség kapcsolatát és a közösség életét, el kell pusztítani, azaz száműzni kell a közösség életéből, ki a pusztába. A ki-

üzött állatra előtte ráolvassák a bűnöket, amelyeket az majd magával visz, míg a rítusban ő maga életét veszti. Ez egy ősi ábrázolása annak a felismerésnek, hogy **a feszültség nem magától távozik a közösségből, a bűn nem ingyen töröl-tetik el.**

Izsák megkötözése

Az áldozatbemutatást leginkább állatokhoz kötjük, és azt mondhatjuk, hogy az ember- illetve gyermekáldozat a bibliai hagyomány alapján sosem volt gyakorlat Izraelben. Nem úgy, mint más népeknél.

A 2Kír 3. fejezete elbeszéli, hogy Mésa moábi király, amikor vesztesre áll Izrael és Júda ellen, feláldozza trónörökös fiát a várfalon (feltételezhetően ettől remélve Kemós isten mentő segítségét), de – a szöveg szerint – ez annyira felháborítja Izraelt, hogy abba is hagyják az ostromot és hazamennek. Nincs más kommentárja a történeteknek, pusztán ennyi, amiből az látszik, hogy a pogány népek emberáldozatának a gondolata is távol áll Izraeltől.

Az ezzel kapcsolatos, emblematisz történet Izsák megkötözése – az ő feláldozása végül nem valósul meg. Ez a történet mintha annak a célnak a szolgálatában is állna, hogy bemutassa, Izrael istene nem kíván emberáldozatot. Lehet, hogy egyáltalán nem, lehet, hogy a korábbiaktól eltérően már nem.

A lényeg, hogy ez a fordulópon meg történik, és Ábrahám próbatételének végső – önmagán is túlmutató – üzenete, hogy Isten az, aki valójában gondoskodik az áldozatról.

A szeretet és az Úr ismerete

A próféta könyvekben és egyes zsoltároknak nagyon izgalmas szemléletváltás következik be. A próféta igehirdetés a kultusz, tehát az áldozatbemutatás kiüresedését és a kultusszal való visszaélést vonja kritika alá, azzal az üzenettel, hogy a külsőségek nem pótolhatják (még a legértékesebb, akár a gyermekáldozat bemutatása sem) az őszinte, belső elköteleződést.

Mikeás próféta kérdések sorával eszmélteti a hallgatóságát: „Mivel járuljak az Úr elé? Hajlongjak-e a magasságos Isten előtt? Talán égőáldozattal járuljak elébe, esztendő borjakkal? Talán kedvét leli az Úr a kosok ezreiben, vagy az olajpatakok tizezreiben? Talán elsőszülöttemet áldozzam bűnömért, drága gyermekemet vétke életemért? Ember, megmondta neked, hogy mi a jó, és hogy mit kíván tőled az Úr! Csak azt, hogy élj törvény szerint, törekedj szeretetre, és légy alázatos Isteneddel szemben!” (Mik 6,6–8). Hóseás próféta azt mondja, hogy a felajánlott materiális dolgoknál sokkal fontosabb az embert

mozgató szeretet és Isten ismerete (Hós 6,6). Ámós éles hangon hirdeti az Istentől kapott üzenetet: a hamis szemfényvesztés és üres külsőség helyett Isten törvénye árad majd, „mint a víz, és az igazság, mint a bővizű patak” (Ám 5,21–24).

Ez a szemléletváltás sem törli a dolgok szükséges rendjét, az Istennek való felajánlás

során fontos a külső megnyilvánulás is. A prófétai ige-hirdetés azonban egyértelműen kimondja, hogy **ami az első és legfontosabb, az az ember bensőjéből származik**. Így válnak a külsőségek az ember teljes odaadásának és Isten iránt érzett szeretetének kifejezőivé.

DR. MOLNÁR LILLA
az EHE adjunktusa

Egyszer és mindenkorra

A zsidókhoz írt levélnek nagy szerepe volt abban, hogy az első század keresztyénsége nem utasította el az Ószövetséget mint zsidó iratgyűjteményt. Abban ugyanannak az Istennek a próféták által kimondott szavát látta, aki Jézus Krisztusban a végső időben megszólalt, emberré lett.

A levél megírásának egyik lehetséges oka választ adni arra a vádra, amellyel a nem keresztyén világ illette a gyülekezetet, hogy ők ateisták, mert nincsen papságuk, nem mutatnak be áldozatot, és nincsen szentélyük sem.

A keresztyén író, aki egyesek szerint Apollós, vagy a ciprusi Barnabás lehetett, elküldött prédikációjában bizonyítja az Ószövetségből hozott idézetek krisztológiai olvasatával, hogy a közösségnek van főpapja: Krisztus. Rendelkezik szentéllyel a mennyben, és van áldozati szertartása: amelyet a főpap mutatott be, egyszer s mindenkorra eleget téve a kultikus előírásoknak.

A 21. századi bibliaolvasó ember az áldozat fogalmával legtöbbször az Ószövetség lapjain találkozik. Főleg Mózes 3. könyve teszi próbára a türelmünket, amikor a különböző áldozati fajtákról, azok rendjéről és az azt bemutató személyek magatartásáról olvas. Azért volt erre szükség, mert az állatok kiontott vére kultikusan tisztává tette az áldozat bemutatóját és a népet Isten előtt. Megszentelte őket, alkalmassá váltak az Istennel való közönségre.

Az Újszövetségben nem beszélhetünk az emberek által Istennek bemutatott áldozatról. Az őskeresztyének meggyőződése, hogy a bűn kérdésben Isten hozza a megoldást. Ő cselekszik, igazít meg, törli el az adósságunkat ingyen kegyelemből, Jézus halála által, és ehhez nekünk nem kell semmit hozzátennünk. Ahogy Pál írja, hogy Isten Jézust rendelte engesztelő áldozatul az ő vére által azoknak, akik hisznek (Róm 3,25). Péter pedig, hogy a hívők „drága véren, a hibátlan és szep-lőtelen Báránynak, Krisztusnak a vérén” váltattak meg (1Pt 1,19).

A Zsidókhoz írt levél utal arra, hogy a gyülekezet hitvallásának része volt az a tétel, hogy Jézus az ő mennyei főpapjuk (Zsid 2,17 és 3,1). Ezt a meggyőződést bontja ki a levél során olvasóinknak, amikor kultikus képekkel írja le a váltságválál értelmezését.

Jogos a kérdés, hogy a Júda törzséből származó Messiás, Krisztus, hogyan lehetne főpap? Hiszen csak Lévi törzsé-

nek a tagjai végezhettek papi szolgálatot a templomban, és a közülük való főpap léphetett be a szentek szentjébe, hogy a bűnökért való áldozatot bemutassa évente egyszer a nagy engesztelési ünnepen.

Erre válaszul az író az 1Mózes 14 és a 110. zsoltár alapján kimutatja: Krisztus a Melkisédek rendje szerint pap (Zsid 5,1–10 és 6,19–7,25). Sőt az ő papsága tökéletesebb és felülmúlja az áronit, mert az benne teljesedik ki. Jézus főpapként a mennyi szentélyben, az Atya jobbán ül, ott van a kegyelem királyi trónusa, amihez járulhatunk (Zsid 4,14–16), hiszen ő megnyitotta előttünk a lezárt utat a szentek szentjébe Istenhez (8. fejezet).

Kemény eledel következik, nagykorúaknak – figyelmeztet az író. És bizony nekünk, mai olvasóknak még nehezebb dolgunk van, mint a kortársaknak, ha a levél központi üzenetét próbáljuk megérteni a 9. fejezetben: **Jézus nemcsak főpap, de egyben ő a tökéletes áldozat, amelyet ő maga mutatott be a kereszten**. Ezen a ponton kapcsolja egybe az író az őskeresztyén hagyományt Krisztus főpapi szolgálatával. Mindezt a rabbinikus magyarázati módszerek felhasználásával értelmezi, amikor Jézus áldozatát a nagy engesztelési ünnep képeivel magyarázza (3Móz 16).

Míg a pusztában, a szent sátorban az Áron rendje szerinti főpap mutatta be az áldozatot, addig a mennyi szentélyben Krisztus, a Melkisédek rendje szerinti főpap (9,11). Ott bakok és bikák vére végzi el a megtisztítást, itt Jézus maga az áldozat (9,12.14). A törvény szerint az áldozatot évente meg kellett ismételni, Krisztus áldozata egyszer s mindenkorra szabaddá tette az utat Istenhez (10,10.19–21). Nem kell tehát őt újra feláldozni,

vagy áldozatát megismételni a gyülekezetnek.

A zsidókhoz írt levél világossá akarja tenni, hogy az Ószövetségben leírt áldozatok tökéletlenek és időlegesek voltak, ezért csupán előképei a Jézusban eljött teljességnek. Egyértelművé teszi, hogy semmiféle emberi áldozat nem képes megnyitni az Isten felé vezető utat, amelyet a bűn lezárt, csak Krisztus áldozata.

Krisztus tehát a tökéletes főpap, aki a tökéletes áldozatot, önmagát mutatta be értünk, bűnösökért. Ezért nincs szükség áldozatbemutatásra. A keresztyén gyülekezet a továbbibban egyetlen áldozattal adósa Urának: Krisztus által vigyük Isten elé a hálaadás áldozatát mindenkor, azaz nevé-ről vallást tévő ajkaink gyümölcsét (Zsid 13,15)!

GERÓFINÉ DR. BREBOVSZKY ÉVA

„Általa vigyük Isten elé
a hálaadás áldozatát mindenkor,
azaz nevéről vallást tévő
ajkaink gyümölcsét.”

(Zsid 13,15)

Hálaáldozat

Még gyerekkoromban kerültem az orgonapadra édes-
Mapám lelkeszi szolgálata idején. Nemcsak Ajkán,
hanem a környező falvakban is együtt végeztük a va-
sárnapi és egyéb kazuális szolgálatokat az evangélikus
gyülekezetekben. A húsz évnyi szolgálat alatt akadt olyan
alkalom is, amit nyűgnek éreztem. Azonban jellemzően
sosem munkának tekintem a kántori szolgálatot, hanem
szívből és szeretetből énekelek és kísérem a gyülekezetet.
„Megteremttem ajkán a hála gyümölcsét” – mondja Ézsa-
iás próféta (57,19). Olyan hatalmas és csodálatos dolgokat
cselekedett az Úr eddigi életemben, hogy az a legkeve-
sebb, hogy azt a tehetséget, amit tőle kaptam a zenéhez,
az ő dicsőségére fordítom.

Vajda Ivett kántor

Hálás a szívem Istennek azért, mert gondja volt rám ak-
kor is, amikor elhagytam őt. Hat évvel ezelőtt újította
meg az életemet, új célt és értelmet adott akkor, amikor
csak panasz és önsajnálát volt bennem. Emlékszem az
imádságra, amit akkor mondtam el, amikor botorkálva
újra elindultam felé, visszavágyva az újjászületés örö-
mébe. Látva szívem vágyát, ő megadta ezt a találkozást,
amely mindent újított bennem – körülöttem is minden
kivirágzott.

Meggyógyította beteg házasságunkat, elkezdett dol-
gozni a gyermekeink életében, a férjem új munkahelyet
kapott, mely által több ideje jutott a családra, a házbővítési
munkálatokban is csodákat éltünk meg. Még a gyümölcs-
fainkon is áldás volt...

Emlékoszlopként tekintek vissza erre az időre, és nem
akarom elfelejteni mindazt a jót, amit az Úr tett az éle-
tünkben. Azt kértem akkor, és most is az az imádságom,
hogy a hálaadás és a dicséret ne fogyjon ki a számból, és
ne tegyek semmit megszokásból, mert az Úr előtt állok.

„Áldjad, lelkem, az Urat, és ne feledd el, mennyi jót tett
veled!” (Zsolt 103,2)

Szeremi Erika zenetanár

Mennyei Atyám szeretettel és türelemmel formál arra a
Mképre, ami Jézusban e Földön megjelent. A hálaadás
különösen is hangsúlyossá vált számomra, az imádságnak
is fontos része ez. Korábbi életemben hangsúlyosabb volt
a kérés, mint a hála mindazért, amit Isten tesz értem.

2004-ben a Szentlélek megláttatta velem, hogy szük-
ségem van Jézusra mint megváltóra. Az életem trónján
azonban még nem adtam át neki a helyet. Ezután az első
nagy kísértésben elbukva, több életet tönkretéve láttam
meg, hogy mennyire méltó vagyok az örök kárhozatra. Ek-
kor ragyogtatta fel Isten előttem a következő gondolatot:
Jézus ezekért a bűnökért is meghalt a kereszten. Ebbe a
mondatba kapaszkodva kaptam Istentől békességet. A szí-
vemben kezdett megszületni a hála, látva, hogy mi min-
dent bocsátott meg nekem Isten.

2011-ben teljesen átadtam az életemet Jézusnak, ek-
kor kezdődött valóban a hívő életem. Ezután már semmit
nem mondhattam a magam érdemének. Ő adta az életem
minden fontosabb elemét: a feleségemet, a gyermekei-
met, az otthonomat.

Gyermekeink születése és élete is a hála iskolájába ve-
zetett be. Első gyermekünk császármetszéssel született, a
többi négy viszont természetes úton. Hála érte!

Első gyermekünk pár éves volt, amikor lázgörcseiből
kialakult egy epilepszia. Nehéz volt hálát adni ezekben az
időkben. De Isten hűséges volt hozzánk, nem kísértett job-
ban, mint ahogy el tudtuk volna viselni. Most már hálás
vagyok a fiammal kórházban töltött közös hetekért. Isten
megadta a betegségből kivezető utat is, több éve tünet-
mentes. Hála érte!

Az elmúlt évek nagy felismerése volt, ami a Tízparan-
csolathoz kapcsolódik: Mások tulajdonát ne kívánd! Nem
okozott nekem problémát egy drágább autót látva azután
vágyakoznom. Kértem Istent, hogy tudjak elégedetten te-
kinteni a saját dolgaimra, jelenlegi autómra. Mindaz, ami
már krisztusi bennem, Isten munkája. Hálás vagyok min-
denemért, amim van. A reménytelen jövőre is Isten a bizto-
síték. Hála érte!

Hadady Zsombor Tamás informatikus

Emberáldozat

A címet olvasva bizonyára arra gondol a tisztelt Olvasó, hogy egyes ősi népek istenségeiknek tett rituális emberáldozatairól elmélkedem az alábbiakban. Nem erre vállalkoztam, hanem arról szeretnék írni – idézve a Szentírásból és a világirodalomból –, amikor emberek teszik áldozattá felebarátjukat.

Egyrészt vannak, akik nem kerülhetik el, hogy döntsenek emberéletek felett. A Covid-járvány idején sokszor hallhattunk orvosoktól olyan dilemmát, hogy az előttük fekvő betegek állapota alapján dönteniük kellett arról, hogy kin próbáljanak segíteni, és kit engedjenek el. *Galgóczi Erzsébet* egyik kisregénye, a *Tizenegy több, mint három* is hasonló helyzetről szól.

Egy szénbányában bányatűz keletkezik. A helyszínen tájékozódva az ügyeletes bányamentő osztágpáncsnok azonnal kiadja az utasítást; a vágtában a szellőzés irányát – valójában a tüzet – fordítsák meg. Így tizenegy bányász megmenekül a biztos halálból, viszont három életet fel kell áldozni. Mert tizenegy mégiscsak több, mint három.

Dramai fordulat a végén, hogy a regény üzenete mégsem a halálos ítélettel kapcsolatos döntés, hanem az, hogy a bányamentőnek titkolt viszonya van az egyik általa halálra ítélt bányász fe-

leségével. A közvélemény szemében ezért ő gyilkossá válik. Úgy tűnik, a városka lakói inkább elfogadták volna a tizenegy ember halálát... A szerelmesek is áldozatok. De tizenegy ötnél is több – szól a kisregény végszava.

Azután vannak, akik a saját bűneiket igyekeznek leplezni, és ennek érdekében akár mások életét is képesek feláldozni. Dávid király is ezt tette, amikor Betsabéval vétkezett. Szánalmasak a király próbálkozásai, amikor a férj fondorlatos irányításával próbálja legitimmé tenni a bűnt, amit tett. De úgy tűnik – Dáviddal ellentétben –, Úriásnak van erkölcsi értékrendje, van mihez igazodnia, van mire hivatkoznia. A királynak nincs más választása, fel kell áldoznia, meg kell szabadulnia ettől a jó embertől. Dávid bűnét a végén még az is tetézi, hogy Úriással küldi el azt a levelet, amelyben a saját halálos ítéletét viszi a hadsereg parancsnokának.

És beszéljünk azokról is, akiket egyszerűen csak karaktergyilkosoknak ne-

veznek. Amikor valamilyen kedvező helyzetük érdekében valótlan állításokkal igyekeznek lejáratni, feláldozni embertársukat. A bibliai Józsefről és testvéréről *Thomas Mann* írt regényt. Ebben azt írja a szerző, hogy „a testvérek József szeme láttára váltak farkasokká”.

Amikor a midjáni kereskedő érdeklődik József múltja felől, ezt mondják róla: „Rabszolga, senki fia ez, és legalsóbb rendű béresgyerek, hitvány kutya, akit ismétlődő lopásért, hazugságért, istenkáromlásért, verekedésért, nyakaságért, és a jó erkölcs tömeges megsértéséért meg kellett büntetnünk”.

Amikor pedig a nevére kíváncsi, megtagadják testvérüket: „Sehogysém hívják, eddig egyáltalán nem volt neve, senki fia, fattyú és vadon nőtt lappvirág. Se apja, se anyja. Úgy hívjuk: hallod-e vagy hé, te. Vagy egyszerűen füttyölünk neki.” Azt olvassuk, még a regényíró sem meri idézni azokat a szavakat, amiket a testvérek mondtak Józsefről. Nehogy elriassza az olvasót.

A karaktergyilkosok áldozatai tehetetlenek. József is hallgatott, csak az isteni igazságtételben reménykedhetett. *Túróczy Zoltán* püspök azt írja egyik ígehirdetésében: „Ha nem éled meg a rehabilitációd, még mindig nem vagy rosszabb helyzetben, mint Isten Fia”. És gondoljunk Jézusra, aki boldognak mondja azokat, akiket miatta gyaláznak és üldöznek, és akikről mindenféle rosszszat mondanak.

Beláthatjuk, az emberáldozat nem csak az ősi népek rituáléjához tartozott. Naponként mi is találkozunk vele. Jézus viszont ismer bennünket. Mindannyian elé vihetjük életfontosságú döntéseinket, bűnbánatunkat, vélt sérelmeinket. Ő a más feláldozására készítő gondolkodástól megszabadít bennünket isten-nyermekségünk meglátására.

MENYES
GYULA

Derűvel teli áldozatos élet

Mi lehet egy élet értelme, célja? Mi ad útmutatást, naponta megújuló erőt a továbbhaladáshoz küzdelmek között is? *Pintér Csillát*, egy autista ikerpár édesanyját kérdezzük.

Mennyire volt tetten érhető az önfeláldozás és az áldozathozatal abban a családban, amelyben felnőttél? Az édesapád, *Pintér János*, lelkész volt. Maximálisan! Édesapám teljes mértékben a szolgálatnak élt. Nem egyszer történt meg, hogy tízszer melegítettük újra az ebédjét, mert mindig jött valaki, és számára az fontosabb volt. Emlékszem, ahogy kis Trabantjával állt a nagy forgalomban a hóban is; ment, mert neki a szolgálat volt az első. Édesanyámnak is, pedig volt saját hivatása. Folyton volt valaki nálunk, aki beült hozzánk beszélgetni. Anyukám sokára ért haza a piacról,

mert mindig találkozott valakivel, aki megszólította.

Számomra ez volt a természetes. Felnéztem a szüleimre, látva, hogy teljesen féltették az egójukat, és a szolgálatnak éltek.

Milyen családkép élt benned? Vártad az anyaságot?

Azt biztosan tudtam, hogy később szeretnék édesanya lenni. Húszas éveimben nem tudtam volna elképzelni ezt. Tényleg később szültem. Természetesen olyan családi minta volt előttem, ahogy édesanyám és édesapám élt, ahogy ők szerették és segítették egymást. Viszont

a mai világban ez nehezen elérhető, nekem sem így sikerült.

Mit gondoltál, milyen áldozatokkal járhat, hogy kialakítsd, megvalósítsd ezt a jövőképet, amely előtted lebegett?

Én nem futottam be olyan karriert, amit félttem volna beáldozni, de ez nem is volt célom. Láttam anyukám szerepét apám mellett. Mondják, hogy minden férfi mögött ott van egy nő, aki segíti a háttérből, hogy ő nagyot alkothasson. Nekem ez a szerep megfelelt volna. A vágyam az volt, hogy óvónő legyek. Számomra meg is volt írva ez a pálya, hiszen már egészen kicsi koromban

magam köré gyűjtöttem a gyerekeket és úgy játszottam.

Anyai érzéseidet megélhetted már a hivatásodban. Hogyan alakult azután a „késői anyaságod”?

Férjhez mentem, és jöttek az ikrek. Meglepetésként ért a két gyerek a semmiből, de nagyon örültem nekik. Szépek, aranyosak, nyugodtak voltak. Akkor az vált természetessé, hogy egyik fürdés után a másik, egyik etetés után a másik... Huszonnégy órás figyelem, szolgálat volt mellettük.

Ez meg is maradt, mert nagyon hamar kiderült, hogy a fejlődésük nem úgy zajlik, ahogy kellene. Hat hónapos koruktól vittük őket mindenhol, hogy megtudjuk, mi annak az oka például, hogy egyszer megfordultak, utána soha többet. Igazolódott, hogy mindketten autisták.

Azóta az óvónői tapasztalataimat hasznosítva tulajdonképpen magánóvodát nyitottam a két fiunknak. Próbáltam én is mindent megtenni a fejlődésük érdekében, és el is vittük őket, ahova lehetett. *Frigyesnek* sikeres volt a fejlesztése, *Benedek* maradt egy elvárszolt királyfi.

Hogy zajlanak a hétköznapijaitok a jelenleg huszonnégy éves fiaiddal? Mit jelent számotokra, hogy egyikük jól funkcionáló autista, a másikuk súlyosan érintett a betegségben?

Kaotikusan zajlanak a napjaink, azt mondhatom... Szemben azokkal a gyerekekkel, akiknél be van kódolva, hogy önállóan elkezdjenek enni, öltözni, tanulni, nekünk meg kellett küzdenünk ezekért. Másfél évembe telt, hogy megtanuljanak egyedül enni. Bömböltek, nem ettek. Otthon végeztem rajtuk a Dévény-masszázsot, hogy a mozgásuk beinduljon. Kőkemény dolog volt ez.

Még ma is gitározni kell Fricivel, pedig nem tudok, németet tanulunk úgy, hogy nem tudok németül. Csalozni is nekem kell vele, ami természetes az ő korában, pedig ahhoz sem értek. Teljesen bele kell folynom az életébe, mert ügyes, de irányításra van szüksége. Gyógypedagógus, szakács, takarítónő, fodrász, gitártanár vagyok egy személyben, és persze pszichológus is.

Benedek pedig nem kommunikál, ő a saját világában él. Mindenben segítségére szorul. Hála Istennek, nagyon szeret kirándulni, szereti a zenét, bújós gyerek, de ha fáj a hasa, akkor nagy a baj. Törött be már ablaküveg, dührohamaiban rácsap dolgokra, rajtam is hagy néha nyomokat. Huszonnégy órán ke-

resztül lesni kell minden gondolatát, hogy el ne szabaduljon a pokol.

Annak az elfogadása, hogy Benedeket nem tudtuk fejleszteni, egy hosszú út volt. Megtanulni, hogy ő ilyen, őt így kell szeretni. Fricivel azt szoktuk mondani, hogy Bebe – ahogy még magát nevezte kétévesen – azért született, hogy szerethessük.

Mi különben is „bújcis” család vagyunk, ülünk a kanapén, nézzük a tévét és simogatjuk egymást. Frici elfogadja, hogy van egy ilyen testvére, és felelősséget is érez irántunk.

Nagyon kedves és szép, amiket elmondta a családotokról, de mégis: nem érzed időnként áldozatnak magad ebben a helyzetben? Ebben az életben, ami kialakult számodra beteg gyermekeid mellett?

Hála Istennek, nincs időm ilyeneken gondolkodni. Vannak rosszabb napjaim, de az jellemző rám – amiért a leginkább hálás vagyok –, hogy bár meghalok estére, másnapra úgy feléledek, hogy rohanok tovább.

Nekem ez az életem, ez a feladatom, ezt kaptam, más pedig mást. És ha körülnézek a világban, én bizony senkivel nem cserélnék. Nagyon lehet őket szeretni, tőlük is rengeteg szeretetet kapok.

Természetesen nagyon nehéz élet ez, néha a mázsás súlyok alatt azt sem tudom, hova kapjak. Ők glutén- és laktómentesen esznek, de nagyon jó az étvágyuk, ezért folyton főzök. Minden ügyintézés az én dolgom, és minden-hova Bebével együtt megyünk. Tehát van dolgom bőven, de nem érzem, hogy áldozat lennék.

Elmondta nekem, hogy szerinted mindannyian beteljesíthetjük éle-

tünk célját a magunk szintjén. Mit jelent ez számodra?

Úgy gondolom, hogy mindenkinek van egy sorsfeladata, amit kapott, illetve magának is teremtett – hiszen felelősek vagyunk azért, merre megyünk az életünk folyamán. Én ebben is azt az isteni vezetést érzem, hogy erre nekem szükségem volt. Amióta a gyerekek megvannak, sok mindent megértettem.

Fiatalkoromban nem találtam a helyem a világban. Egy meleg, féltő, szerető családból jöttem, és ahogy elkerültem főiskolára Budapestre, kaptam a pofonokat – semmiképp nem azt, amit otthon tapasztaltam. Idegennek éreztem magam a világban. Aztán meglett a két gyerek, és rögtön megértettem, mit keresek itt.

Óriási felelősség, hogy rajtam áll a sorsuk. Valójában ez tart életben. Hatalmas a teherbíró képességem. Hiszem, hogy az ember nem kap nagyobb terhet annál, mint amit elbír. Szoktam is néha vitatkozni Istennek, hogy ő, köszönöm, hogy ilyen sokra tartasz, de ne tedd, nem vagyok én ilyen erős...

Én hiszek abban, hogy mindenki abban, amit kapott, állja meg a helyét, és abból hozzon ki a legtöbbet. És ha ez sikerül, akkor elvégezte a feladatát.

Hogyan segít neked a hited ebben? Hogyan alakult ez az utad során, amit bejártál?

Ahogy a gyerekeimmel huszonnégy órás a kapcsolat, úgy a Jóistennel is. Ha ő nem segítene, hogy is bírnám ezt? Ezt a sokféleséget, amiben egyedül kell helytállnom... De „mindenre van erőm” abban, aki megsegít. „Az én erőm a te erőtlenséged által jut célhoz” – mondja Isten, és amikor a teraszon kint van egy percem magamra, akkor ilyen igékkel szoktam erősíteni magam.

Ha nekem nem ilyen gyökereim lettek volna, nem bírtam volna ezt a terhet. Vagy az ellenkező esetben is biztosan a Jóisten felé fordulok. Én tudom, hogy a legnagyobb nehézségben is rám néz az Isten, és segít.

Egy fontos, hogy ne én erőlködjek, ne én akarjam a megoldást kitalálni. Azt szoktam csinálni, hogy a magam lehetősége, tudása szerint mindent megteszek – nyilván hiányosan –, és akkor leülök és azt mondom: „Én megvettem mindent, Istenem, most te jössz!” És ő jön!

Lehet ezzel biztatni olyanokat is, akik nem ilyen munícióval felszerelve, hanem hitbeli gyökerek nélkül kapnak beteg gyermekét?

Szerintem csak ezzel lehet! Egyrészt megérteni is csak így lehet a választ arra, amit mindenki megkérdez: Miért pont én kaptam őt? Van egy lázadási időszak. Azután a szülők mindennel megpróbálkoznak, és az élteti őket. Ha viszont nem történik meg a várt áttörés, változás, akkor szoktak mélypontra kerülni. Vagy tönkremennek – rák, pszichiátriai kezelés következik nem egy esetben –, vagy otthagyják a gyereküket. Egy-két apuka bevállalja, hogy marad a családdal, de sokszor ott az intézet.

Nem ítélem el őket, mert mindenki maga tudja, mit bír. Én tudom, hogy a családi és hitbeli alapjaim nélkül nem bírtam volna így. Soha nem voltam egy erős gyerek, első általánosban már rettettem az érettségitől... Nem véletlenül kaptam ezt a feladatot: hogy erősödjek.

Frici hogy áll Istenhez és a hit dolgaihoz?

Ő mindennap elolvassa a százhuszféle kijelölt napi igét, és akkor én bármit csinálók is, oda kell, hogy üljek, hogy elmagyarázzam neki, miről van szó. Jár a Deák téri gyülekezet ifjébe, és kitalálta, hogy most mindenben mindenkinek segít, „Teréz apuskodik”. Minden reggel, este hosszasan imádkozik.

Az istenhite visszatartó erő, ha olyat lenne, ami nem helyes. Ha félelmei vannak a jövője kapcsán, ez bizakodással tölti el. Ha nem úgy jött össze valami, ahogy szeretne volna, megérti, hogy ennek így kellett lennie. Biztatom, hogy majd meglátja, hogy valamit meg kellett tanulnia ebből, épp ezért fog sikerülni legközelebb. Nekem ez hatalmas segítség az ő nevelésében!

Milyen jövőt szeretnél, illetve kérsz a fiadnak Istentől?

Megvallom, nem sokat gondolkodom ezen. Ma úgy áll Magyarországon a Benedek típusú autisták ellátása, hogy

jobb, ha nem is gondolok bele, mert csak kétségbeesnék. Ebben is segít a hitem, hiszem, hogy amikor szükség lesz, akkor elrendeződik a jövője. Persze azért, amit én tudok a magam szolid módján, megteszek érte, ahogy eddig is.

Emellett hátha még megtörténik a csoda: miért ne „ébredhetne fel” Benedek? A Bibliában számtalan csodának lehetünk tanúi! És olyan keveset tudunk az autizmusról. Ha nem változik Benedek állapota, akkor azt is elfogadjuk, és hiszek abban, hogy addig még létrejöhet olyan megoldás, egy intézmény, amilyenre szükség lesz.

Frici már a harmadik képzettségét szerzi a Magyar Gyula Kertészeti Szakiskola és Szakiskola tanulójaként. Azt mondja, hogy amikor én nagyon öreg leszek, ő fog minket ápolni, figyelni fog Bebére. Úgy képzelem el, hogy a képzettségével eltartja majd a családot, miután vidékre költözünk és lesz egy saját vállalkozása. Nem is beszélem le erről, de nem is mondhatom, hogy ezt lehetségesnek tartom. Inkább megpróbálom őt is arra vezetni, hogy most tanuljon, és ne azzal foglalkozzon, ami később lesz. Majd remélhetőleg találunk egy olyan vállalkozást, amihez csatlakozhat, és akkor kialakul számára is a jövő.

De nagyrészt nem ezek foglalkoztatnak engem. Egy – nevezzük így – boldog vakhítre van szükségem, hogy higgyem, hogy az életünk tíz, húsz év múlva is rendben lesz. És remélhessem,

hogy a Jóisten ad nekem egészséget, hogy még akár kilencvenévesen is el tudjam őket látni.

Mire vágnál önmagad számára?

Az a vágyam, hogy úgy mehessek el nagyon-nagyon sokára, hogy biztonságban tudjam a két gyermekemet. De ez sem rólam szól... Néhány alapérzelemre, értékre vágyom: szeretet, szabadság, békesség, boldogság, biztonság, hit, hála, harmónia, megelégedettség, nyugalom, öröm, kiegyensúlyozottság, vidámság. Ezek általában meg is vannak, ami nincs, azon dolgozunk. És továbbra is bízom abban, hogy Isten elénk sodorja majd mindazt, ami ezeket kiválthatja és fenntarthatja.

**ERDÉSNÉ
KÁRPÁTI
JUDIT**

A beszélgetés meghallgatható a misszio.lutheran.hu honlap rádió menüpontja alatt.

Biblikus, paradox, radikális

Mindenekelőtt e három kifejezéssel találjuk magunkat szemben, amikor az áldozat szó jelentését és jelentőségét keressük az evangélikus teológiai mondanivalónk távlatában. Ez a három kifejezés így együtt jól megmutatja, hogy az áldozat helyes teológiai értelmezése önmagában nem vezethető le sem az áldozat szociális vagy etikai, sem jogi, sem vallási vagy történeti jelentése felől, de még a Biblia Jézus előtti áldozati felfogása segítségével sem.

Ahogy a környező népek és nagyrészt a mindenkorai vallások szokásaiban, úgy Izrael istentiszteleti életében is központi szerepet játszott az áldozat. A babiloni fogság utáni időben számos formája alakult ki, idetartozott többek közt az égőáldozat, az étel- és illatáldozat vagy az engesztelő áldozat, amelynek külön naptári időpontja is volt, de az áldozat jelensége Izrael ősi vallásgyakorlatában is jelen volt már. Ezzel Isten népe közösségbe került Teremtőjével, elismerte mindennek fölötti elsőségét, bűneit megvallva megbocsátást és útmutatást kért tőle, kifejezte háláját és engedelmisségét, nem utolsó sorban pedig az áldozatbemutatás után közösen elfogyasztott áldozati lakoma az emberek közti megbékélést is szolgálhatta.

Amikor az Újszövetségben az egész világegyetért bemutatott engesztelő áldozatról olvasunk (Róm 5,3; Zsid 9,11; 1Jn 2), nem érthetjük meg a szerzők mondanivalóját anélkül, hogy tisztában lennénk azzal, ahogy Izraelben az emberek bűnét kézzel a kezükkel jelképesen az áldozati állatra helyezték át, majd a megölt áldozati állat vérét egy kehelyben összegyűjtve a főpap a templom belső szentélyébe ment, és ott ezt az áldozati vért széthintette. **Ebből a gyakorlatból ért-**

hető csak meg, amikor Jézus értünk bemutatott helyettes áldozatáról halunk, mint aki a váltságot kiontott vérével szerzett megváltást számunkra. Ezek a szavak egyáltalán nem nyílnak fel könnyen, értelmüket csak az ószövetségi áldozati szokások viszonylag pontos ismeretében ismerhetjük meg. Így nem is csodálkozhatunk azon, ha a skolasztika kezdetétől az újkori racionalizmus értelmezéseinek át korunk sokféle vallásfilozófiai szemléletéig az evangélium érthető közlése érdekében több olyan üdvösségmodellel találkozunk, amelyek bibliai gyökerei nem vagy nem közvetlenül fedezhetők fel.

Mielőtt elhamarkodottan ítélnénk meg ezek létjogosultságát, észre kell vennünk, hogy Jézus kereszthalálának magyarázatát az Újszövetség sem kizárólag egyetlen szempontból, az ószövetségi áldozati szertartások előbb említett logikája felől közelíti meg. Sőt az áldozati logikával ellentétben Jézus halálát sem önmagában vett áldozatként értékelték az első keresztyének és a bibliai szerzők, hanem a húsvéti esemény, a feltámadás evangéliuma felől. Ezen a ponton megszűnik a párhuzam az ószövetségi állatáldozatok és Jézus áldozata között, mert ahogy értelmetlenség lenne az állatok feláldozás utáni továbbéléséről beszélni, úgy a Jézushoz kapcsolódó evangélium egyetlen lehetséges magyarázata a feltámadása.

A kereszteseményt az Újszövetség Isten akarataként (Mt 16), a vele szemben ellenséges lelkiületű bűnösök iránti szeretetének jeleként (Róm 5) és a bűn elleni ítéleteknek mutatja be (2Kor 5). Jézus helyettesítő szerepének magyarázatára sem egyedül az áldozatot mint ószövetségi vallási jelenséget helyezi elének az Újszövetség, hanem korabeli

büntetőjogi és tulajdonjogi kifejezések felhasználásával is (pl. Gal 3,13; Kol 1,13).

Áldozatot alapvetően az Isten és emberek közötti kapcsolat helyreállítására mutattak be ott, ahol a bűn megromtotta ezt. A Jézus áldozati kereszthalálára vonatkozó értelmezés elhagyhatatlanul fontos keresztyén többlete Jézus kettős természetének felfogásából következik. **Jézus halálában Isten önmagát áldozta fel a bűnös emberek megmentéséért** (Zsid 9,11–15), és ezzel a paradoxonként leírható tettével az áldozat intézményét is feláldozta, egyszer s mindenkorra véget vetett kultikus érvényességének és szükségességének.

Istennek ebben az emberekért bemutatott egyszeri s örök érvényű áldozatában az irántunk való szeretetét láthatjuk meg az ő lényegüként, ami saját életünk Hegyi beszéd szerinti „feláldozására”, a szeretet megélésére és továbbadására kell, hogy indítson. Isten megmentő szeretete életünkben így élő áldozatként van jelen, mely ismét paradox állítás abban az esetben, ha a halál árán megváltó, vétkekért bemutatott áldozatra gondolunk. De következik is a kultikus áldozat utáni lakomák céljából, ahol az áldozat jótéteményeiből részesülő emberek egymás közti megbékélésére, közösségi életük újraalapozására volt lehetőség.

**DR. BÉRES
TAMÁS**

az EHE
professzora

Megvetéstől a magvetésig

Mártírok és hitvallók ereje a protestáns identitásban

Az üldöztetés és a kitaszítás a világban – Jézusnak a tanítványokhoz intézett, számos alkalommal ismételt értelme szerint – természetes velejárói a keresztyén hitnek és a közösséghez tartozásnak. Kétezer esztendő alatt szüntelenül jelen van az egyház és a világ kapcsolatában, *Luther Márton* pedig kiemelt hangsúlyt is tett arra, hogy a „szent kereszt” a valóságos egyház egyik marékja, és egyben nélkülözhetetlen ismeretőjele, melynek körébe beletartozik az evangéliumért viselt szenvedés is.

Az üldöztetésnek és hűséges tanúszkodásnak számos megvalósulási formája lehetséges a megvetéstől és zaklatástól a jogkorlátozáson és jogfosztáson keresztül a hitvalló szenvedésig és az életáldozatig. A protestantizmus fél évezredes útja is nagyon változatos összképet rajzol elénk az áldozathozatal motivációs háttéréről. Amellett, hogy a világ mindig megfizeteti az árát annak, hogy Isten kegyelme elérhető legyen az ember számára, éppúgy láthatjuk a hitből következő hálaáldozatot mint a valláshoz tartozó ügyek melletti rendíthetetlen kiállást.

A 16. században az első mártírok a reformáció tanításának terjedésével, terjesztésével álltak kapcsolatban. A Németországból induló evangéliumi

mozgolódás az egész kontinensen elterjedésekhez vezetett. **Így a Mohács előtti Magyarországon is keménykezű intézkedéseket hoztak az evangélikusok ellen:** 1523-ban és 1525-ben az országgyűlések halálbüntetést írtak elő, előbb fejevessztést, utóbb megégettetést. Arról is értesülünk a Lutherhez kapcsolódó levelezésekből, hogy 1524-ben Budán megégettek egy könyvkereskedőt azért, mert a reformáció szellemében írt műveket terjesztett – a hagyomány szerint ma *Könyves Györgyként* emlékezünk rá...

A mohácsi vészt követően folyamatosan összeforrt a protestánsok hazai helytállása a három részre szakadt or-

Az üldöztetés és a kitaszítás a világban természetes velejárói a keresztyén hitnek.

szág nyomorúságával. A három ország-részben háromféle keretrendszerben élhették meg a hitüket – még az 1568-ban vallásszabadságot hirdető Erdély sem volt mentes a fenyegetésektől –, s ennek csúcspontját jelentette az 1671 és 1681 közötti „gyászévtized”.

Az ország oszmán-muszlim megszállás alóli felszabadítása sok nem-

zedék vágya és törekvése volt, de a Habsburgok által képviselt európai hegemonia érdektelenségét látva a hazai erők szervezkedni kezdtek a 17. század derekán (Wesselényi-összeesküvés). Az akció bukása után minden felelősséget a protestánsokra hárítottak, s ezt kihasználva soha nem látott mértékű üldöztetés indult: háromszáz evangélikus és református lelképásztort idéztek vértörvényszék elé, ahol katolizálásra, száműzésre vagy hivatalukról való lemondásra szólították fel őket halálbüntetés terhe mellett.

Néhány kivételtől eltekintve a lelkészek kiálltak hitük és szolgálatuk mellett, ezért közülük közel félszáz vádlotton rettenetes bosszút álltak: muszlim gályákra adták el őket rabszolgának a nápolyi kikötőben. A gályarab prédikátorok szenvedéstörténete részben halálukkal, részben későbbi szabadulásukkal forrt össze, és máig szilárd alapját adja a Kárpát-medencei protestantizmusnak.

A szabadság – benne a szabad vallásgyakorlás – ügyéért folytatott küzdelem a 19. században is a protestánsok aktív, létszámarányukat messze meghaladó részvételével folyt tovább. Ez a vonal egészen a 20. századig követhető nyomon, amikor az ideológiai totalitarizmussal szemben a hitvédelem és az egyházvédelem ügye egyre szorosabban forrt össze.

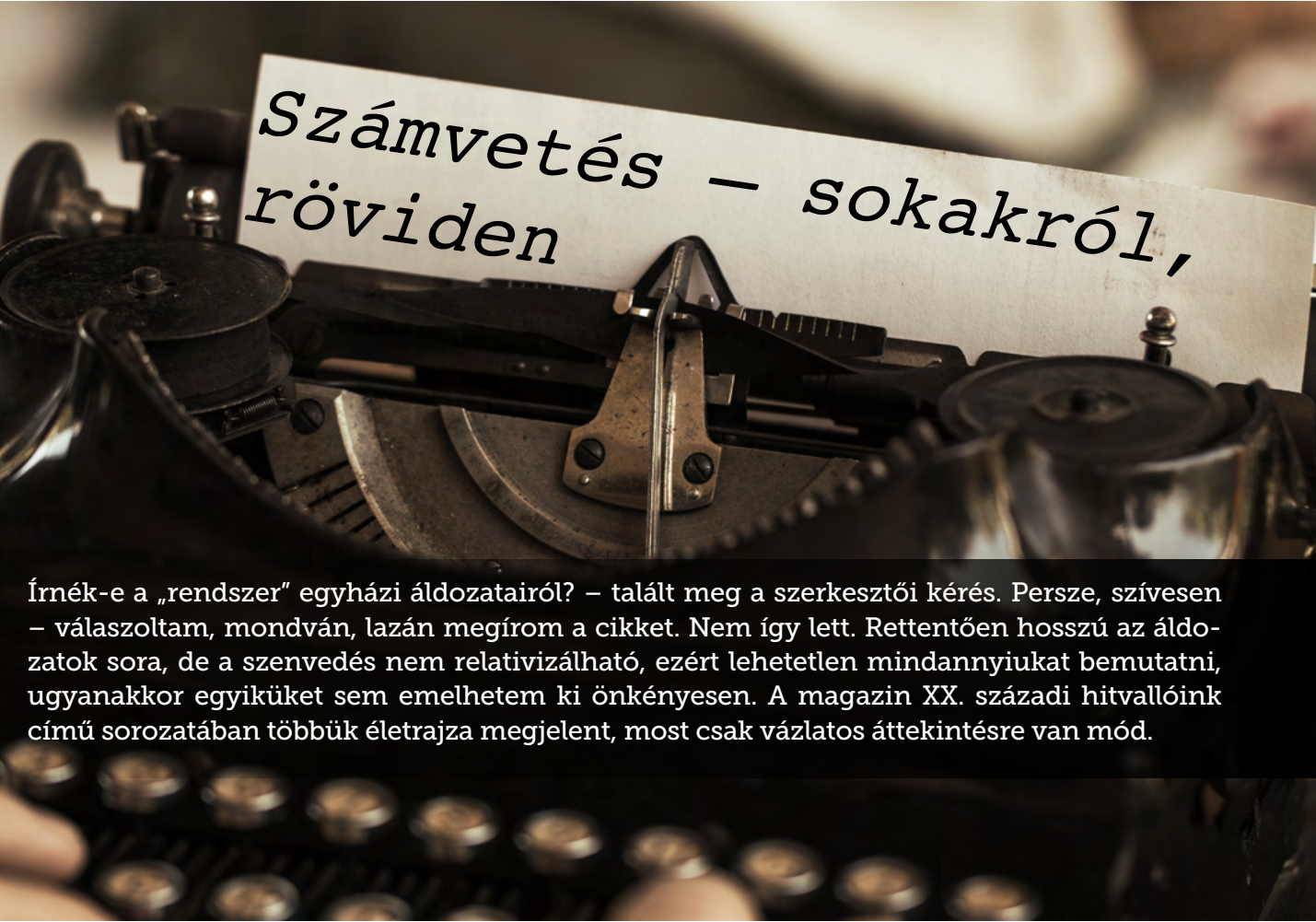
Hitvallóink és mártírjaink – például német földön *Dietrich Bonhoeffer*, itthon pedig *Ordass Lajos* püspök – ellenállása az egymást követő szélsőséges rezsimekkel szemben manapság is igazodási, tisztázási pontot adhat a közel-múlt megítélésének a vitái között.

Az egyház születése utáni első napoktól egészen a mai napig érvényes maradt a feszítő igazság: a világ megvetése és az evangélium magvetése egyszerre maradt a keresztyén anyaszentegyház hivatása és küldetése.

DR. KORÁNYI ANDRÁS

egyháztörténész,
az EHE rektora

Számvetés – sokakról, röviden

Írnék-e a „rendszer” egyházi áldozatairól? – talált meg a szerkesztői kérdés. Persze, szívesen – válaszoltam, mondván, lazán megírom a cikket. Nem így lett. Rettentően hosszú az áldozatok sora, de a szenvedés nem relativizálható, ezért lehetetlen mindannyiukat bemutatni, ugyanakkor egyiküket sem emelhetem ki önkényesen. A magazin XX. századi hitvallóink című sorozatában többük életrajza megjelent, most csak vázlatos áttekintésre van mód.

A „rendszer”, az 1945-től 1989–1990-ig fennállt szovjet típusú és magyarországi sajátosságokkal bíró kommunista diktatúra időszaka e téma tekintetében sem volt egységes. A koalíciós éveknek éppúgy megvoltak a jellegzetes „áldozattípusai”, mint a sztálinista-rákossista rezsimnek, az 1956 utáni megtorlásoknak, vagy a Kádár-korszak örökkévalóságig tűnő évtizedeinek. A hatalomgyakorlók számára azonban az egyház mindvégig ideológiai és politikai ellenfélnek minősült.

Csaba Gyula péteri evangélikus lelkész az egyetlen papi mártírnak. A gyömrői járásban 1945 tavaszán elkövetett politikai gyilkosságsorozatban vesztette életét. Helyi fegyveres különítmények brutális módon kivégezték. Erőszakos halála nem csak a világháborút követő hónapok törvénytelen önbíráskodásának, de a kommunista diktatúra magyarországi kezdeteinek is mementója.

A háború után az ország újjáépítésével egy időben zajlottak az elszámoltatások. Több evangélikus egyházve-

zetőnek, lelkésznek, egyházi és világi tisztségviselőnek is igazolóbizottság, nemzeti bizottság, népbíróóság elé kellett állnia. E testületek az 1939. szeptember utáni politikai szerepvállalást vizsgálták ki, és számos esetben hoztak – alaptalan vádak alapján is – elmarasztaló ítéletet. Egyesek börtönbe, rendőri felügyelet alá kerültek, mások „csak” az állásukat veszítették el. 1945-ben ily módon ítélték tíz év börtönre „háborús bűnösség” vádjával Túróczy Zoltán püspököt. Az igazolóbizottság elmarasztalta (korabeli kifejezéssel: nem igazolta) a zsidóellenes tevékenységgel vádolt

Az áldozatok története mindannyiunké...

báró Radvánszky Albert felsőházi tagot, egyetemes egyházi felügyelőt. Kiss János tanítót, a KIE titkárát, a főt Mandák Intézet későbbi gondnokát „háborús népellenes bűntett” miatt 1946 tavaszán internálták.

1948 és 1953–1956 közt volt a diktatúra legkíméletlenebb egyházüldöző időszaka. Katolikus papok, több ezer női és férfi szerzetes, számos református lelkipásztor mellett evangélikus lelkészek és világiak sora vált áldozatává a pártvezetés által „örösváltásként” meghirdetett politikai tisztogatásnak.

Böröcz Sándor missziós lelkész 1948 nyarán hurcolták el az Államvédelmi Hatóság emberei Vadosfáról. Szülőházát, családját csak nyolc évvel később láthatta viszont. Közben megjárta a Gulagot, miután 1949-ben szovjet katonai bíróság huszonöt év kényszerszolgálatra ítélte. Az északi sarkkörön túli Vorkuta bányáiban letöltött hat év után került vissza Magyarországra. Újabb másfél évig a jászberényi és a kőbányai börtönben raboskodott, míg 1956-ban, a forradalom első napjaiban végre visszanyerte a szabadságát.

A felekezeti iskolák, az egyház autonóm működése és anyagi függetlensége mellett következetesen kiálló, és az egyházromboló kompromisszumokat határozottan elutasító evangélikusokat

különböző adminisztratív és egyházi eszközökkel távolították el a helyükről. Ordass Lajos püspök, Vargha Sándor egyetemes főtthár és báró Radvánszky Albert koncepciók pere (1948), Keken András Deák téri lelkész fegyelmi ügye (1949), a rendkívüli egyetemes közgyűlés törvényellenes intézkedései ellen tiltakozó beadvány (ún. petíció) aláíróinak látványos félreállítása és Ordass püspöki tisztségéből menesztése (1950) mind e politikai program része volt. A végrehajtásában pedig a pártállam egyházpolitikája iránt lojalitást tanúsító új egyházvezetés is részt vállalt.

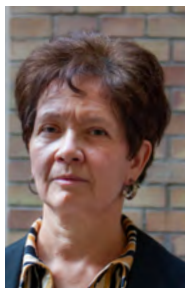
Keken András Deák téri és Kende György kelenföldi lelkészek letartóztatása, Andrásy úti vizsgálati fogsága, és fél éves internálása az ÁVH kistarcsai táborába (1950) a legvérmesebb egyházüldözés „klasszikus” példái. Kende György számára azonban Kistarcsával nem ért véget a megpróbáltatások sora. 1951 nyarán közel tizenötezer embert – „burzsoá-reakciós”, „nemkívánatos elemet” –, köztük számos evangélikust száműzték budapesti otthonából az ország távoli részeibe. Egyikük Kende György „internált népellenes pap” volt, akit a hatóság családjával együtt egy Békés megyei tanya telepített ki.

A sor hosszan folytatható. Meghurcolt '56-osok, a szocialista évtizedek kevésbé látványos, ámde eredményes egyházrombolásának kárvallottjai: elhallgattatott, megfélemlített, katedrától, anyaháztól megfosztott, emigrációba menekült diakonisszák, lelkészek, tanárok, gyülekezeti tagok. És maga a szabad teológiai és kritikai gondolkodást nélkülöző, a hatalom kiszolgálásának zsákutcájában bolyongó, s idővel szintén a diktatúra szabályai szerint működő, hitelét veszített egyház, a Káldy-korszak virágzó egyházi életének felszíne alatti, de éppoly valóságos kontrasztja.

Az áldozatok története mindannyiunké, hisz az egyéni trauma nem csak családi, de közösségi szinten, és kéretlenül is átöröklődik. A kollektív egyházi emlékezetben megőrzött életsorsok azonban ma is erőt, példát és tisztánlátást adhatnak – másfajta „rendszerek” másfajta kihívásaival szemben is.

MIRÁK KATALIN

A szerző történész, a Magyarországi Evangélikus Egyház tényfeltáró bizottságának elnöke, az Evangélikus Országos Levéltár levéltárosa

Áldozatkultúra versus Krisztus áldozata

- Ki a mai kultúránk legnagyobb áldozata?
- Mi az, ami igazán hiányzik a modern „áldozatkultúrából”?
- Mi születik az emberi mártírkodásból, és mi Krisztus áldozatának gyümölcse?

Szabados Ádám teológus, esszéíró és Bolyki László zenész, lelkigondozó beszélgetésében az idézett kérdések is felvetődnek. További gondolatébresztőnek ajánljuk meghallgatásra a teljes felvételt. Megtalálható a YouTube-on „Tűzfal, áldozatkultúra” kereséssel, a Tűzfal podcast 4. részeként.

Engesztelő áldozat

BibleProject - Hungarian / Magyarországi

13,2 E feliratozott

Feliratkozza

221

Like

Megosztás

Letöltés

Klip

Mentés

...

Érthetően, képszerűen az engesztelő áldozatról

- Hogyan tisztíthatja meg a világot a gonoszságtól egy engesztelő áldozat?
- Miért kell vérek folynia?
- Hogyan kapcsolódik a keresztség és az úrvacsora Jézus engesztelő áldozatához?
- Számít-e mindez bármit a mai világban?

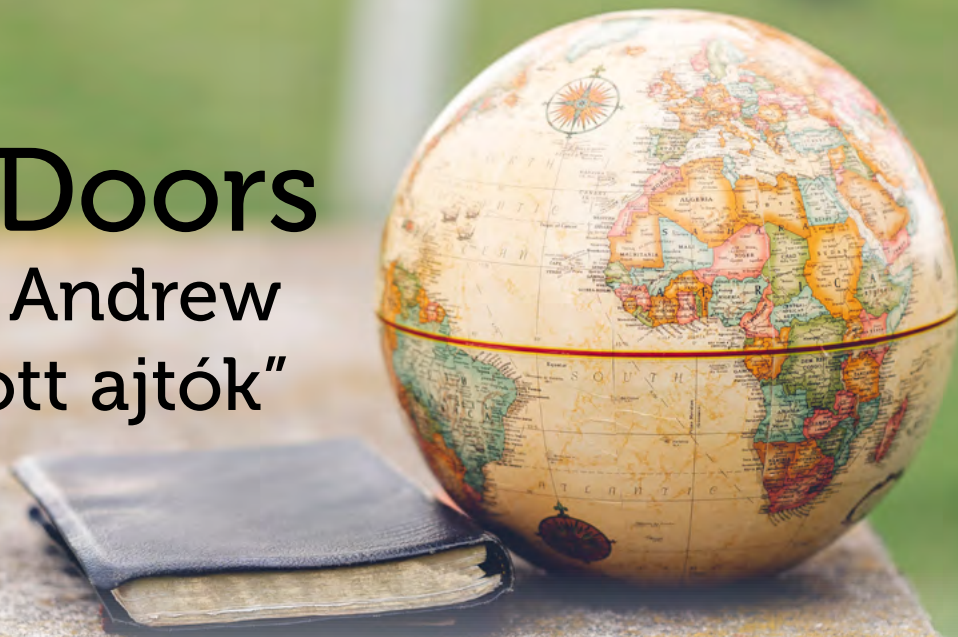
Ezekre a kérdésekre is érthetően ad választ a Fordított Királyság Alapítvány által közzétett rövid videó.

Megtalálható a YouTube-on „Bible Project, engesztelő áldozat” kereséssel. Szeretettel ajánljuk!

Open Doors

– Brother Andrew és a „nyitott ajtók”

1955-ben egy holland fiatalember részt vett Lengyelországban a kommunista Világifjúsági Találkozó. *Andrew van der Bijl* (akit a nagyvilág egyszerűen Brother Andrew-ként ismert) azonban nem volt kommunista: keresztyén volt.

A bőröndjében volt a Bibliája, egy váltásnyi ruha és több száz szórólap *The Way of Salvation* (Az üdvösség útja) címmel. A vasfüggöny mögött elszigetelt, magányos gyülekezetekre talált, amelyeknek óriási szükségük volt Bibliákra, támogatásra és imádságra.

Látogatása végén Brother Andrew megkérdezte Istent, milyen feladattal bizza meg. Bibliája a Jelenések 3,2-nél nyílt ki: „Ébredj fel, és erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak!” Ezt követően olyan mozgalmat indított el, amely hatással lett az egész világra.

Az ezt követő években sokszor utazott a vasfüggöny mögé életét kockáztatva azzal, hogy Bibliákat csempészett a hidegháború leggonoszabb éveiben.

Gyakran mondta: „A mi küldetésünk az Open Doors (jelentése: Nyitott Ajtók) nevet viseli, mert szó szerint hiszünk abban, hogy minden ajtó nyitva áll..., hogy bemennyünk azon és hirdessük Krisztust. **De csak akkor, ha hajlandók vagyunk elmenni, és nem aggódunk afelől, hogy vissza is térünk-e.**” Brother Andrew története talán rendkívüli, de ő maga is hangsúlyozta, hogy a titok nyitja, hogy követte Istent.

Ma az Open Doorsnak világszerte számtalan raktára és munkatársa van. Az újabb nemzedékek folytatják Bibliák csempészését a Krisztust elutasító országokba. Bárhova elmennek, hogy megmutassák Krisztus elszigetelt és üldözött követőinek, hogy nem felejtkezünk meg róluk.

Forrás: opendoors-magyarorszag.org

Az Open Doors minden évben elkészíti a World Watch List (világfigyelő lista) elnevezésű, részletes jelentését. Arról az ötven országról közölnek adatokat és onnan osztanak meg ima- és egyéb kéréseket, ahol nagyfokú, illetve szélsőséges a keresztyének üldözése. A szervezet megfogalmazásában üldözés „minden olyan ellenséges bánásmód, amelyet valaki a Krisztussal való azonosulása miatt tapasztal”.

A 2024-es listát vezető országok: Észak-Korea (több mint harminc éve az első), Szomália, Jemen, Líbia, Szudán, Nigéria, Eritrea, Pakisztán, Irán, Afganisztán

2024 statisztikája:

7-ből 1 keresztyén
üldöztetés áldozata
világszerte;
4476 megölt keresztyén;
7679 megtámadott
templom és gyülekezeti
épület

A váltságghalál

Jézus az ellene folyó per során végig teljesen tudatában volt annak, ami történik. Nem csupán belesodródott az áldozatszerepbe. Nem engedte, hogy befolyásolják. Beszélt, amikor akart, vagy éppen nem szólalt meg, mint aki jobban tudja, mi történik, mint azok, akik az eseményeket irányítják.

Mit jelent, ami a Golgotán történt? Miért bolondság, botrány, vagy éppen jó hír? Ahhoz, hogy ezt megértsük, vissza kell mennünk az Ószövetséghez, hogy felidézzük, mi a váltság, mi a bűn, a bűnhődés és a bűnbocsánat.

A lázadás

A bűn az Isten iránti bizalmatlanságból fakad, és lényege az öntörvényűség. Azt mondja a vádló, a kígyó, hogy Isten valamit eltitkol: Isten nem akarja, hogy olyanok legyetek, mint ő, jó és rossz tudói; de ha esztek a jó és rossz tudásának a fájáról, akkor majd olyanok lesztek, mint Isten, és tudni fogjátok ezeket...

Itt nem ismeretről van szó, hanem arról a fajta tudásról, amikor az ember dönti el, hogy mi a jó és mi a rossz. Ez etikai értelemben vett mindentudást jelent. Bár Isten az igazi mindentudó, aki létrehozta a világot, ő tudja, hogy itt mit szabad és mit nem, de többé nem ő mondja meg, hogy mi jó és mi rossz, hanem majd mi döntjük el. Ez az öntörvényűség. Ebből következik az összes többi bűn.

Ott volt a két fa az Édenben. Az örök élet fájáról ehettek, azaz örökké élhet az ember, amíg nem szakít a tiltott fáról, a jó és a rossz tudásának fájáról – tehát amíg nem megy a saját feje után. Egyetlen parancs volt, hogy arról ne egyenek, és ezt az egyet is megszegték. Azután ott állt egymással szemben két öntörvényű ember, akiknek még az Úr-

isten sem parancsolt, és mentek a saját fejük után. Mindkettőnek saját mércéje volt, és a másikat ez alapján könnyűnek találták.

Mi is egyfolytában méricskéljük egymást. Önmagunkhoz mérjük a másikat. Takargatjuk magunkat a másik elől, mert félünk, hogy nem fogunk megfelelni neki. Itt nem a szexről van szó. Takargatjuk magunkat, a valódi gondolatainkat, érzéseinket.

A büntetés

A bűn következménye halandóságunk, rabságunk és megromlott természetünk. A halandóság Isten büntetése, a bűnért kapott zsold. Aztán az Újszövetségben látjuk, hogy Isten ajándéka az örök élet. A bűn rabság. Tudunk jót tenni, de a rosszat nem tudjuk nem tenni. Valaminek a szolgája vagyok: vagy Istené, vagy a bűné. Vagy a saját fejem után megyek, vagy mások sodornak el, de valami mindenképpen uralja az életemet.

Ádám és Éva óta mindenki vétkezik, és mindenki meghal. A Biblia üzenete pedig az, hogy egyik sem természetes lételeme az embernek. Mondogatjuk ugyan, hogy senki sem tökéletes, mindenki vétkezik, a halál pedig az élet része, mert megszoktuk, hogy így van. De az embernek a természete romlott meg. Nem akkor vagyok bűnös, amikor vétkezem, hanem azért vétkezem, mert az alaptermészetemmel van baj. Valami elromlott. Kívülről jön a kísértés, belül pedig ott az árulás. Az embernek az akarata sérült. Kemények tudunk lenni egymással szemben, de saját magunkkal szemben? Ez a világ sérült nőket és gyenge férfiakat gyárt, akiknek saját magukkal szemben sincs erejük.

A bocsánat

Honnan van erő kitörni az ördögi körből a félelmeinkkel, függőségeinkkel, játszmáinkkal szemben Isten nélkül? Itt

jön a bűnbocsánat, és annak a csodája, lehetősége. Isten igazságos haragja és megbocsátó irgalma egyszerre igaz. Isten szét akarja választani a bűnöst és a bűnt, az embert és a helyzetét, mert az ember számára nem természetes helyzet, amiben van, ahogyan él.

A bűn életeket, nemzedékeket pusztít. Generációk adják tovább egymásnak a mintát. Hat a vétkesre, hat az áldozatára és Istenre. Rombolja az ő világát, sérti az igazságosságot. Isten haragja jogos az emberi bűnnel szemben. Ha ember ellen vétkezünk, Isten ellen vétkezünk.

Mindnyájan odaállunk majd elé, és neki adunk számot. Ő igazságos, ugyanakkor megbocsátó. Nem a bűnös halálát akarja, hanem azt, hogy hozzá visszatérve éljen. De nem bocsát meg „csak úgy”, mert „ez a dolga”. Isten igazsága és irgalma nem játszható ki egymással szemben, hogy ha szeret, akkor biztos nem ítél.

A bűn olyan, mint egy út, amiről vissza lehet térni. A bűn letehető, el lehet hagyni, és átruházható. Gondoljunk a bűnbakra, amire a főpap ráolvasta Izrael bűneit, aztán eltávolította. Ez a képletes megfogalmazás egy valóságot ír le, nem csak metafora, ez teszi lehetővé, hogy a bűnös helyett valaki más bűnhődjön.

Az ószövetségi kultuszban Isten így rendelte népének: „Mert a test lelke a vérben van, és én az oltárra adtam azt nektek, hogy engesztelést szerezzen értetek. Mert a vér a benne levő lélek által szerez engesztelést.” (3Móz 17,11) Vérről kell lemosni az életet ölt bűn szennyét. De az, hogy egy áldozati állat hal meg újra és újra, az emberben nem tisztítja meg a lelkiismeretet. Rituálisan tisztává vált a nép, amikor a főpap kihirdette Izraelnek, hogy az Isten megbocsátotta a bűneit. Viszont az állatáldozatok csak emlékeztettek a bűnökre, újra és újra.

Krisztus az, aki magára vette a világ bűneit. Ő azonosult velünk, és minket képviselt az Atya előtt. Jézus nemcsak egylényegű az Istennel, hanem velünk is egylényegű lett. A kereszten ez az azonosulás a végletekig ment. A szent és igaz átokká lett. Az Atya elfogadta ezt az áldozatot, hiszen ő maga küldte értünk a Fiút, aki saját testében vitte fel bűneinket a fára. A minket terhelő adóslévlé az ő testében oda lett szögezve a keresztre. Krisztus egyszer és mindenkorra engesztelést szerzett mindenkiért.

Isten szeret minket, irgalmazni akar és a bocsánatának alapja Krisztus helyettes áldozata. Isten önmagával szemben volt igazságtalan, egy ártatlan szenvedett a bűnösök helyett, hogy ve-

lünk ne kelljen igazságosnak lennie. Mellyük tudna Isten előtt megállni úgy, hogy mindig tisztán és jól cselekedett? A szenttel találkozáskor érzünk rá bűnös voltunkra. Az ő közelsége egyszerre vonzó és félelmetes. Bűneink eltávolítanak tőle, menekülünk előle, de a közelében magunk is megváltozunk. A bocsánat, Krisztus áldozata kellett ahhoz, hogy a mindent megváltoztató találkozás létrejöhessen, hogy életünk bírja magára vegye a nekünk járó büntetést. A vele való találkozás után további életemet vele, az iránta való hálával élhetem.

Mit jelent, ami a Golgotán történt? Az egészre egyetlen magyarázat van: Isten így szeretne a világot.

DR. SZALAI
ANDRÁS

A Húsvét, a váltás-
halál című előadás
kivonata

apologia.hu

Gyermekáldozatok az egyenlőség oltárán

Vajon miért harcolnak sokan a különös jogért, hogy az anyaméhben meg lehessen ölni az ott fejlődő emberi lényeket? Mert emberi lényekről van szó, ahhoz ma már nem fér kétség, látjuk a képeket, halljuk a szívhangot, pontosan tudjuk, hogy mi az igazság. Akkor mi motiválja a halálnak ezt a döbbenetes kultuszát, amely mögött a teljes progresszív elit (Hollywoodtól az amerikai demokratákon át egészen a számomra csalódást jelentő Bonóig) felsorakozik? Mi ez a groteszk küzdelem? Mi történik a Krisztus utáni huszonegyedik században a világ nyugati tájain? Az Amerikai Legfelsőbb Bíróság döntése és az arra adott elkeseredett reakciók kapcsán újra fel kell tennünk ezt a kérdést. Én pedig most meg is válaszolom, mert a válasz nem bonyolult.

A jelenség okát a feminizmusban találjuk. Nem a nőkben, akik jelentős része minden bizonnyal ma is ellenzi az abortuszt, hanem magában a feminizmusban, amit a nők jelentős része ugyanúgy ellenez, mint az abortuszt. **A feministák központi célja régóta az, hogy megszüntessék a férfiak és nők közötti egyenlőtlenségeket.** Néhány kérdésben a feministák törekvése per se helyes, és ezt a férfiak is könnyen belátják.

Az egyik legősibb egyenlőtlenség férfiak és nők között azonban az, hogy a szex teljesen más következményekkel jár a nemek számára. A férfiaknak sokkal kisebb kockázatot jelent az együttlét, mint a nőknek, hiszen a nő testében foghat meg az élet, a nő testét

változtatja meg az, ami benne történik, az ő testét veszi igénybe a folyamat, és ha a párkapcsolat szétmegy, a nő sokkal több esetben marad egyedül a gyermekkel, mint a férfi. Ráadásul a kapcsolat gyakran épp azért ér véget, mert becsúszott a gyermek. Vagyis a gyermek egyenlőtlen terhet jelent a férfi és a nő számára.

Sokan tehát úgy gondolják, hogy a nő csak akkor lehet egyenlő a szexben a férfival, ha joga van az abortuszhoz. Ehhez azonban azt a nyakatekert és teljesen tudománytalan – és valójában embertelen – álláspontot kell elfoglalni, hogy az anyaméhben megfogant ember az anya testének a része, nem több egy kellemetlen és rá nézve

veszélyes daganatnál, amit bármikor el lehet távolítani. Az egyenlőség ára egy másik ember létének a tagadása, az elpusztításához való jog.

Ilyen jog azonban nincsen, ahogy sok tekintetben a nő és a férfi sem egyenlőek, és soha nem is lesznek azok, mert az egyenlőtlenségnek többek között biológiai okai vannak. (Nem

értékről vagy méltóságról beszélek. Csupán olyan nyilvánvaló dolgokról, hogy a kakast is meg tudjuk különböztetni a tyúktól, meg a bikát is a tehéntől.)

Egy nő teste ezer és ezer tekintetben más, mint a férfié, és a különbségek között kiugró, talán azt is mondhatnánk, hogy esszenciális az a tény, hogy egy nőnek olyan reproduktív szervei vannak, amelyek lehetővé teszik egy új

ember megfogadását. Ami attól kezdve, hogy megfogant, már nem az anya teste, hanem egy új test, egy új élet, egy új szív, egy új vércsoporthoz tartozó véráram, új agy, új kezek és lábak, tüdők és vesék, új száj és új gége. Egy új lélek. És mindez az anyaméhben, amely az emberi életnek ebben a szakaszában védelemül adatott.

A feminizmus az egyenlőség kapcsán olyan ideát kerget, amely teljesen idegen a valóságtól, és **ennek oltárán kész feláldozni a meg nem született gyermekek élethez való jogát**. Akár jogosnak is láthatjuk a feministák kesergését afelett, hogy a gyermekszülés miatt a nők kiszolgáltatottabbak a férfiak önzésével szemben, mert valóban sok az önző férfi, aki kihasználja a nőket. (Ahogy egyébként sok önző nő pedig férfiakat használ ki, csak annak más az anatómiája.) De a feministák olyan ponton akarnak beleszólni a rendszerbe, ahol a változást csak ipari szintű pusztítással lehet elérni (az Egyesült Államokban 1973 óta, amióta legalizálták az abortuszt, 63 millió embert öltek meg az anyaméhben). Ez túl nagy ár az egyenlőségért.

A megoldás a szex és a nemek közötti kapcsolatok teljesen másfajta újragondolásában van. Az újragondolás iránya pontosan az, amit a keresztyénység kezdetektől mond. A keresztyén hit szerint a szex szent és kizárólag a házasságon belülről való, ahol egy bűnös világban egy gyermek megfogása még mindig a viszonylag legbiztonságosabb. A keresztyén hit arra buzdítja a férfit, hogy szeresse a feleségét, mint gyengébb „edényt”, ahogy Krisztus is szerette az egyházat és az életét adta érte. A nő pedig tisztelje a férjét.

Ahogy annak idején G. K. Chesterton mondta: „Én a nőknek nem több jogot, hanem több kiváltságot adnék”. Mert a több jog adott esetben, ahogy azt most is látjuk, az emberöléshez való jogot jelentené. A kiváltság viszont tiszteli a különbségeket, a valóság sokrétű szövetét, és a szeretet a forrása. Többek között ezért sem vagyok híve az apák napjának. Az apák fontosak, pótolhatatlanok, de inkább ünnepeljük csak az anyákat.

SZABADOS ÁDÁM

divinity.
szabadosadam.hu

Isten halála

Az örök halálból az váltott ki minket, hogy Isten Fia halt meg helyettünk. Miért? Miben más az ő halála? Jézus mondja: „Azért szeret engem az Atya, mert én odaadom az életemet, hogy aztán újra visszavegyem. Senki sem veheti el tőlem: én magamtól adom oda. Hatalmam van arra, hogy odaadjam, hatalmam van arra is, hogy ismét visszavegyem: ezt a küldetést kaptam az én Atyámtól.” (Jn 10,17–18)

A fenti igeszakasz János evangéliumának a jó pásztorról szóló részei közé ékelődve olvasható, és megváltásunk lényegi kérdésére, Jézus áldozatának önkéntességére fókuszál. Amikor Jézus arról beszél, hogy ő odaadja az életét, és aztán vissza is veszi (mert hatalmában áll odaadni és visszavenni), akkor bele sem gondolunk abba, hogy olyat tesz, amit rajta kívül senki más nem tudna megtenni. Persze egyértelmű, hogy az életét visszavenni senki sem képes, mert ha egyszer meghalunk, akkor nincs hatalmunkban újra életre kelni. Azonban nem csak erre, hanem arra sem vagyunk képesek, hogy önként odaadjuk az életünket.

Miért nem? Hiszen sok példát ismerünk, amikor valaki másokért vagy Istenért áldozta fel az életét. Az ő önfeláldozásuk semmi? Nem arról van szó, hogy nincsen értelme az önfeláldozásnak. Azonban csak olyan dolgot adhatunk oda valakinek vagy valakiért, ami a tulajdonunkban van. Olyat, ami felett szabadon rendelkezünk, vagyis amivel

akár azt is megtehetnénk, hogy megtartjuk magunknak.

Az életünk nem ilyen. Nincs hatalmunk felette, nincs a tulajdonunkban, nem tarthatjuk meg, mert a bűn következményeként a halálunk elkerülhetetlen: „Mert a bűn zsoldja a halál” (Róm 6,23). Nem áll hatalmunkban rendelkezni az életünk felől, mert bármit is teszünk, végül mindenképpen meghalunk.

Nem adhatjuk oda az életünket senkinek és senkiért, mert nincs hatalmunkban megtartani sem. Előbb vagy utóbb kiesik a kezünkől, ezért legfeljebb azt választhatjuk meg – és ezt is csak szűk korlátok között –, hogy mikor következzen be. **Az önfeláldozásunk tehát értékes, de nem tökéletesen önkéntes dolog, hanem mintegy elébe menés az elkerülhetetlennek.**

Jézusra ez nem vonatkozik. Ő az egyetlen, akinek volt hatalma az életét megtartani. Őt nem kötötte a halál szükségszerűsége, ő nem volt bűnös, neki nem kellett elszervenudnie a bűn

következményeképpen a halált. Önként vállalta, és ő az egyetlen, aki önként vállalhatta. Az ember szükségképpen hal meg, Jézus saját döntéséből.

Átélté a halálban annak a bűnnek a következményét, amit magára vett, és amit soha nem követett el. Ez az a pont, ahol megáll a racionalitás. Felfogható az ember halálának elkerülhetetlensége, gondolkodhatunk Isten halhatatlanságáról, de annak a szeretetnek a mélysége, amellyel a halhatatlan Isten vállalta a halált, az felfoghatatlan – csak döbbenet, hála és imádás lehet a válasz rá. Ez a szeretet legnagyobb misztériuma, a húsvét legmélyebb titka, amely érted történt.

**JORSITS
ATTILA**

teologiablog.hu

Az ébredés reménysége – Áldozat

Keresztyén embereként odaszántan imádkozunk azért, hogy az Úr adjon ébredést hazánkban. Ő nyissa meg az emberek szívét az evangélium előtt, hogy minél többen éljék át a vele való személyes találkozás örömét. De mi ebben nekünk személyesen a feladatunk? Mivel tudjuk mi napról napra szolgálni az evangélium ügyét? Ezekre a kérdésekre szeretném keresni a választ ebben a sorozatban, mindig szem előtt tartva a *Híd* magazin tematikáját és éppen aktuális témáját.

A mostani kérdésünk így hangzik: Miként szolgálhatja az ébredés reménységét az áldozat kérdése?

Amikor Pál apostol megfogalmazta a filippiekhez írt levelet, akkor abba – a kutatók szerint – beépített egy már korábban megfogalmazott Krisztus-himnusz. Ebben a himnuszban Jézus alázatát, önmaga megüresítését és hatalmas, szeretetteljes erejét magasztalták az első keresztyének.

A Filippi levél 2. részének 5–11. verseiben olvasható szakasz – ahogy a teológusok hívják –, a kenózis himnusa (a görög *kenosis* = megsemmisülés, önküresítés szóból) a Szentírás egyik legcsodálatosabb himnusza és hitvallása. Így kezdődik: „Az az indulat legyen bennetek, ami Krisztus Jézusban is megvolt: mert ő Isten formájában lévén nem tekintette zsákmánynak, hogy egyenlő Istennel, hanem megüresítette önmagát, szolgálai formát vett fel, emberekhez hasonlóvá lett, és emberként élt; megalázta magát, és engedelmes volt mindhalálig, mégpedig a kereszthalálig.”

Kinek kell egy ilyen Isten?

Az ókorban éppen Jézus áldozathozatala, alázata volt a keresztyénség elterjedésének egyik legnagyobb akadálya. Az emberek sokkal jobban szerettek Mithrászhoz hasonló perzsa harcos isteneket, mint a keresztyének egyszerű, alázatos Istenét.

De nem kell az ókorig elmenni, hogy értetlenséggel találkozunk Jézus áldozatával és alázatával kapcsolatban. Nietzsche, a nagy német filozófus is ádáz dühvel harcolt a keresztyének gyenge és alázatos Istene ellen, aki csak legyengíti az embert, ahelyett, hogy a világi gyengeségek ellen harcoló erős hőssé tenné. Nietzsche szerint a keresztyénség „rabszolga erkölcsiség” és életellenes ideológia.

Az ókori filozófusok, pogány tanítók vagy éppen Nietzsche szerint Jézus nagyon gyenge és erőtlén valaki volt, aki ezt a gyengeséget szeretné másokra is rákényszeríteni.

Mai világunkban ez a gondolkozás még inkább felerősödött, az áldozathozatal, alázat szavak helyén az önmegvalósítás, a másokon átgázolás lehetősége és igazolása áll.

Az alázatos és áldozatos, erős és győztes Úr

A Krisztus-himnusz folytatódik: „Ezért fel is magasztalta őt Isten mindenek fölé, és azt a nevet adományozta neki, amely minden névnél nagyobb, hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieiké, földieké és föld alattiaké; és minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.”

Akkor most Jézus alázatos vagy erős? Az igazságot akkor értjük meg, ha együtt látjuk a két dolgot: Jézus alázatát és hatalmát. Számomra Jézusnak ez a két tulajdonsága a kereszten jelenik meg a leghangsúlyosabban. Jézus a kereszten alázatos volt, vagy erős és hatalmas?

Igen, alázatos volt, hagyta, hogy összeverjék és az ókori világ egyik legkegyetlenebb módszerével kivégezzék. Hagyta,

Jézus maga mond le az erejéről – s ehhez kell a legnagyobb erő.

hogy arcul üssék, és korbács szaggassa fel a bőrét, sőt még azt is hagyta, hogy szöveget verjenek a kezébe és lábába. Jézus végtelenül alázatos volt a kereszten.

Mégis azt is látjuk, hogy Jézus végtelenül hatalmas is volt a kereszten. Nem egy Istentől elhagyott szerencsétlen ember volt, hanem az élő Isten Fia, és a kereszten is valóságos Istenként volt jelen. Végtelen hatalmával bármit megtehetett volna a kereszten is, le is szállhatott volna, elpusztíthatta volna az annak tövében gyalázkodó embereket, de ő imádkozott értük.

A válasz tehát az előbbi kérdésekre: Jézus maga mond le az erejéről – s ehhez kell a legnagyobb erő. Jézus maga mond le a hatalmáról, s az erejét más-ként alkalmazza.

Erő és alázat – bennünk

Ez a himnusz egy ránk nézve nagyon fontos felszólítással kezdődik: „Az az indulat legyen bennetek, ami Krisztus Jézusban is megvolt...” Mit tehetünk az ébredésért? Azt, hogy követjük Jézust az alázat útján.

Komoly a lecke, Testvéreim, nagyon komoly, mert mi, emberek a legkisebb – vélt vagy valós – hatalmunkról is képtelenek vagyunk lemondani a másik ember javára. Már a kicsiny gyermekek is toporzékolva akarják kihisztizni, hogy nekik van igazuk, és ezek a technikák a felnőttéknél már finomabbak és aljasabbak.

Ott van-e bennünk az alázat, ott van-e bennünk az az érzés, hogy kész vagyok lemondani a saját dicsőségemről, azért, hogy más Krisztushoz találhasson? Kész vagyok-e úgy sugározni a Krisztustól kapott erőt, hogy az alázatosan, szeretettel jelenjen meg a környezetemben? Tudok-e erővel fellépni a hitemmel úgy, hogy érezhető legyen az Úr ereje, de ez szeretetben és alázatosan jelenjen meg?

Ha azt keressük, hogy mi a saját feladatunk az ébredés ügyében, akkor ezzel kell kezdenünk: alázatos erővel kell megjelenünk a környezetünkben, s így kell bizonyosságot tennünk a mi Istennünkéről!

DEÁK
LÁSZLÓ

Imádkozzunk!

„Életfontosságú, hogy helyes istenismeretünk legyen, hogy megismerjük a mi mindenható Atyánkat, aki a Bibliában kijelenti magát, mert csak ebből a helyes istenismeretből származhat helyes imádság. Nem neki van szüksége arra, hogy imádságainkkal tanácsoljuk őt, vagy felhívjuk figyelmét az aktuális szükségekre, hanem a hívőnek van szüksége arra, hogy miközben imádkozik, felismerje, hogy mi Isten döntése és elhatározása. Azonosuljon Isten akaratával, és azért imádkozzék, amit Isten cselekedni akar. Éppen a hitbeli fejlődésünk szempontjából van szükségünk arra, hogy megtanuljunk azonosulni Isten akaratával, és ebben ő hatalmasan használja az imádságot.” (Cseri Kálmán)

Adjunk hálát:

- Krisztus áldozataért, ami lehetővé tette, hogy gyermekeiként szólítsuk meg az Atyát;
- mindazokért az emberekért, akiknek volt ideje, türelme számunkra, akiket Isten felhasznált a mi életünkben, hogy hozzá közelebb vezessenek;
- azokért a pillanatokért, amikor megtapasztalhattuk az Atyával való közösség és az imameghallgatás örömét!

Könyörögjünk:

- hogy a világban zajló háborúk, konfliktusok mennyei Atyánk akaratát szerint rendeződjenek;
- minden áldozatért, aki a saját vagy mások bűne miatt szenved. A háborúk áldozatait, és a közöttük szolgáló orvosok, ápolók áldozatos munkájáért;
- hogy Krisztus jelenléte járja át az életünket, szívünket, hogy észrevegyük mások szükségét, és örömmel hozunk áldozatot embertársainkért, tudva, hogy ezzel mennyei Atyánknak szolgálunk!

Vihar kapitány önfeláldozása

„Lépésről lépésre haladt előre a fiatal artista a ki-kilengő kötélén, alatta a mélység és a köves talaj. Nem mert lenézni, tekintetét az előtte lévő célra szegezte a kötélmásik végén. Nehezen, de meg tudta tartani az egyensúlyát. Majd hirtelen elbizonytalanodott. Vajon hol járhat? Hol van a kígyókkal teli gödör? Talán éppen alatta?

Tudta, hogy nem szabadna, de mégis lepillantott. Le, egyenesen a kígyóktól hemzsegó gödörre. Rémület fogta el. Billegni, inogni kezdett, az egyensúlyozó rudat pedig kiejtette a kezéből. Mindenféle segédeszköz nélkül állt a kötélén, s közben karjaival hadonászva próbálta elkerülni a katasztrófát. Sajnos nem sikerült neki. Elveszítette az egyensúlyát, és zuhant, zuhant lefelé...

Ebben a pillanatban váratlanul megmozdult egy bokor odalenn, a gödör közelében. Villámgyorsan kiugrott a bokorból egy fiatalember, és kitárt karokkal futott a zuhanó leány felé, átugorva a kígyók vermén.

Épp a legjobb pillanatban! Safira egyenest a karjaiba pottyant. Mielőtt észbe kapott volna, a gödör túloldalán landolt. Pár másodperc múlva feltápászkodott a fiatal férfi, majd kezét nyújtva Safirának felhúzta őt is.

– Hát te meg ki vagy? – kérdezte Safira, és csodálattal bámult megmentőjére.”

Vihar kapitány kalandos történeteit olvasva a gyerekek megtapasztalhatják, mit is jelent az Istenben való hit a mindennapokban.

Daniel Kowalsky: A titokzatos hajónaplók – Vihar kapitány 1.

Encián Kiadó, 2024

További információk és rendelés a kiadó honlapján: encian.hu

Könyvajánló

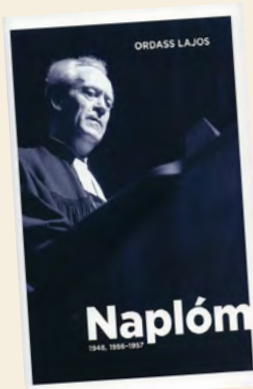
Joób Máté:

A hallgatás terhe

– A kollaboráció transzgenerációs hatásai

Luther kiadó, 2024

Habilitációs dolgozatával Joób Máté lelkes, lelkipondozó a beszervezett ügynökök családtagjai felé fordítja a figyelmet. A felmenőik ügynöktevékenysége révén közvetetten érintetté vált gyermekek és unokák megküzdési módszerei, a feldolgozás lélektani mintázata a jövő szempontjából levonható következtetések miatt tanulságos.

Ordass Lajos:

Naplóm

– 1948, 1956–1957

Luther Kiadó – Nemzeti Emlékezet Bizottsága – Ordass Lajos Alapítvány, 2021

Ordass Lajos evangélikus püspök az 1945 utáni magyar történelem sorsdöntő éveiben állt egyháza élén. Naplójából megismerhetjük a meggyőződéséhez végsőig ragaszkodó egyházi vezetőt és magánembert, aki sohasem habozott kimondani az igent vagy a nemet. A könyv évtizedek távlatából világít rá korábban figyelmen kívül hagyott nézőpontokra, miközben új ismereteket nyújt az írás történelmi háttereként szolgáló korszakról, valamint magáról a szerzőről, aki ezt a kort nemcsak megélte, hanem meg is szenvedte.

Barbara Coloroso:

Bullying – Zaklatók, áldozatok, szemlélők

Harmat Kiadó, 2020

Életveszélyes kombináció: a társait terrorizáló gyerek, a megfélemlített áldozat, aki nem mer segítséget kérni, a tétlen szemlélők, valamint a felnőttek, akik ártatlan ugratásnak, a gyermekkor velejárójának tekintik a zaklatást.

Miért és hogyan válik egy gyermek zaklatóvá, illetve célponttá – netán egy személyben mindkettővé –, és miként tartja fenn ezt a körforgást az úgynevezett szemlélők jelenléte?

Barbara Coloroso, számos nemzetközi bestseller szerzője több évtizedes szakmai tapasztalata alapján dolgozta ki módszertanát az erőszak körforgásának megszakítására.

Rámutat, hogy a családi légkör, illetve a szülői minták milyen hatással vannak az egyes szerepek kialakulására, és hogyan lehet átalakítani a főszereplők közötti kapcsolat dinamikáját. A könyv átdolgozott kiadásban, a közösségi hálón elkövetett bántalmazásról szóló fejezettel kiegészülve kerül a magyar olvasók elé.

Doris Van Stone, Erwin W. Lutzer:

Sehol sem sírhatok

– A szexuális bántalmazás sebei és gyógyulásuk

Harmat Kiadó, 2016

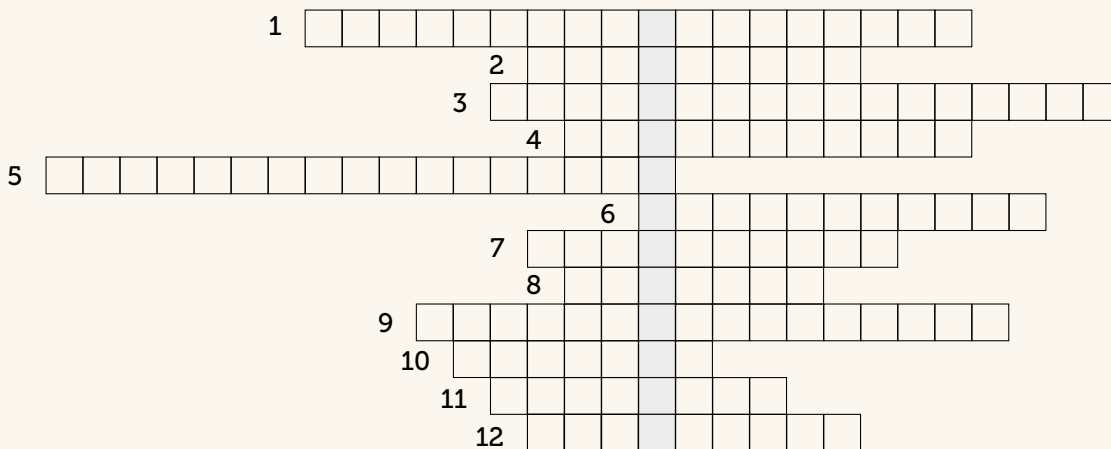
A Dorie – A lány, akit senki sem szeretett című könyv szerzőjének ebben a művében a gyermekkorban elszenvedett szexuális bántalmazás okozta traumába nyerhetünk betekintést. Az őszinte, személyes élményeken alapuló elbeszélés arra a kérdésre keresi a választ, hogy a múlttal való szembenézés fájdalmai közepette megtalálható-e az igazi gyógyulás.

A könyvek megvásárolhatók, megrendelhetők a kiadóktól.

Rejtvény

Az Ószövetség az áldozatok öt különböző típusát különbözteti meg. Mindegyik áldozat egy-egy konkrét felajánlást foglalt magában, és mindegyiknek külön rendeltetése volt. Voltak önkéntes és kötelező jellegű áldozatok.

Egy kis bibliaitanulmányozásra invitáljuk a kedves Olvasót. Mózes 3. könyve első néhány fejezetének átböngészése után nem jelenthet problémát az alábbi rejtvény megfejtése. Beküldendő a kiemelt függőleges sorban megjelenő áldozat, mely mind közül a legnagyobb.

1. Ha valaki hűtlenül bánik az Úr szent dolgaival, de nem szándékosan vétkezik, illetve megkárosítja felebarátját, ilyen áldozatot mutat be.
2. Vezető ember nem szándékos vétkeért bemutatott áldozat alkalmával ez az áldozati állat.
3. A főpap vétekáldozataként feláldozott állat.
4. Önkéntes áldozat az Úrnak, mely csak hibátlan him állat, gerlice vagy finomlisztből gyúrt kovásztalan kenyér lehet.
5. Itt kellett elfüstölögtetni az égőáldozatot.
6. Akár him, akár nőtény, de csak hibátlan marha, juh vagy kecske lehet ez az áldozat, melynek kövérjét el kellett füstölögtetni az oltáron.
7. Ennél az áldozatnál a levágott állat vérének Áron és fiai a kijelentés sátrának bejáratánál lévő oltárra hintették.
8. Ilyen madár is lehetett az áldozat, ha valakinek nem telt marhára vagy juhfélére.
9. Akkor kellett bemutatni ezt az áldozatot, amikor Áron fiait felkenték.
10. Mit tettek még ételáldozatnál a finomlisztre az olaj mellett?
11. A kemencében és sütőlapon készült ételek mellett még milyen módon készült az az ételáldozat, amelyet a pap fogyasztott el?
12. Mikor kellett égnie a tűznek az oltáron?

SZEVERÉNYI JÁNOSNÉ

A helyes megfejtéseket a szerkesztőség címére várjuk:
Evangelikus Missziói Központ, 1085 Budapest, Úllői út 24.

Tanítsuk jól a fiatalokat a Szentírásra

Andy Oatridge anglikán lelkész magyar feleségével hozta létre az eredeti Acorn brit missziós alapítványt, amely Magyarországon és a környező országok magyar lakta vidékein végzi szolgálatát. Céljuk a gyülekezetek Biblia-központú ifjúsági szolgálatának támogatása, elsősorban ifjúsági vezetőik képzésével.

Hogyan vezetett az utad Magyarországra?

2001-ben önkéntesként szolgáltam a Szentírás Szövetségnél, ahol már három évvel korábban részt vettem angol nyelvű gyerektáborok szervezésében. Miután lediplomáztam, egy évre visszajöttem Magyarországra.

Arra vágytam akkor, hogy találjak egy közelben lévő magyar gyülekezetet, ahol a lelkész beszél angolul. Valaki ajánlotta a budaörsi evangélikus gyülekezetet. A lelkész, **Endreffy Géza**, megkért egy fiatal egyetemista lányt, hogy tolmácsoljon nekem, az angol misszionáriusnak. Végül ő lett a feleségem, akivel együtt vagyunk a szolgálatban is.

Te hogy ismerted meg Jézust, akihez a fiatalokat szeretnétek elvezetni?

Egy angol városban nőttem fel, szeretetteljes keresztyén családban. Hálás vagyok a szüleimnek, mert vittek a gyülekezetbe akkor is, amikor nem volt kedvem hozzá. Kívülről nézve minden rendben volt velem. Voltak barátaim, sportoltam, jól tanultam – de belül szomorú voltam. Jártam templomba, de az iskolában nem tudták ezt rólam.

Meghasonlást éreztem, mert az egyik lábam a gyülekezetben, a másik a világban volt. Nem tudtam, hová is tartozom igazán. Az tiszta volt előttem, hogy a keresztyénség nem csupán templomba járást, imádkozást, ifibe járást jelent, hanem az keresztyén, aki teljesen „feladta” az életét Krisztusnak. Őszintén szólva tinédzserként én nem akartam így követni Jézust. Tizennyolc évesen elveszettnek éreztem

magam, nem tudtam, mit akarok csinálni, miért élek, hová tartok.

Mi hozta meg az áttörést számodra?

Akkor nem tanultam tovább, hanem elmentem dolgozni fél évre, utána fél évig utaztam. Az egyik egy spanyolországi utazás volt a barátommal, amely során megszálltunk egy keresztyén drogprevenció intézményben, ahol az ő szülei dolgoztak.

Egy leromlott állapotú, sárga bőrű, májrákos emberrel találkoztam ott. Megdöbbenett, hogy mennyire örömteli, pedig nemsokára meghal. Hallottunk sok bizonyágtételt is ebben az intézményben. Ez után az élmény után megéreztem, hogy számomra is az az egyetlen remény, amiről ők beszélnek.

A Kanadában tanuló bátyámat is meglátogattam, aki egy évvel korábban tért meg. Megkérdeztem őt erről, és ő elmondta az evangéliumot, amit biztos, hogy már százszor hallottam. Arról beszélt, hogy tényleg van egy problémánk, Jézus pedig eljött a világba, hogy megmentse minket. Este pedig elhívott egy gyülekezetbe, és én elmentem azért, mert nem akartam egyedül maradni.

A hosszú prédikáció után azt mondta a lelkész, hogy most itt a lehetőség átadni az életet Krisztusnak.

Én meg arra gondoltam, hogy jaj ne, akkor meddig fog ez még tartani? Aztán tíz perc múlva én is ott imádkoztam a többiekkel, és olyan nagy szabadulást

éltem át, ami most is áthat, amikor erről beszélek.

Amikor kijöttünk onnan, a zebrán majdnem halálra gázolt egy taxi. Ott álltam az út közepén, a taxis kiabált, én pedig nevettem: tudtam, hogy ha most meghalnék, nem lenne semmi baj, mert Isten minden bűnömet megbocsátotta. Miután tizenkilenc évesen megtértem, attól kezdve felelősséget érzek a fiatalokért.

Több mint húsz éve tevékenykedsz Magyarországon az ifjúsági szolgálatban. Hogyan teszed ezt?

Angol nyelvű tinitáborokkal kezdtük a szolgálatot, magyar gyülekezetekkel együtt. Az a célunk, hogy átadjuk az evangélium üzenetét. Mindig jókedvű, vidám közösség alakult ki a fiatalokkal, emellett komoly dolgokról tudunk beszélni. Egyrészt örömet jelentett számunkra, hogy a fiatalok jól érzik magukat, és tapasztaltuk, hogy ilyenkor jobban is figyelnek, ha Isten dolgairól beszélünk.

Tíz évig Angliában éltünk magyar feleségemmel, és nyáron, illetve télen szerveztünk Magyarországon táborokat. Örömmel hívtam el Angliából a barátaimat a táborok vezetői csapatába, és jó volt tapasztalni a Szentírás, az evangélium, Jézus Krisztus és a misszió ügyében különböző országok, felekezetek egységét.

Hogyan alakultak a missziós terveitek az Acornnal?

Amikor már évente nyolc-tíz táborot is szerveztünk, akkor a másik célunk az

ifjúsági vezetők képzése lett. Angliában rengeteg lehetőség, eszköz létezik erre. Szerettünk volna Magyarországra is hozni valamit abból, amit mi ott tanultunk, és továbbadni azt, amit Isten felhasznált az életünkben.

Láttuk, hogy sok vezető komoly hívő, és ismeri a Szentírást, de azt, hogy hogyan kell tanítani a Bibliát a fiataloknak, kevésbé érti. Úgy tizenöt éve kezdtünk szervezettebben is tanítványozni ifjúságvezetőket a táborok alatt, és 2019-ben létrehoztuk az Acorn bibliai képzést, aminek az alapelve: „Értsd jól, tanítsd jól!”.

Vannak lelkesek, akik ismerik a Bibliát, de nem mindig tudják megérteni a fiatalokat. És sok lelkes fiatal vezető érti az ifjúság nyelvét, de kevésbé ismeri a Bibliát. Egy képzésben foglalkozunk mindkét csapattal, hogy úgy tudják átadni az üzenetet, hogy a Szentíráshoz hűségesek maradjanak, de az a fiatalok számára érthető, aktuális legyen.

Egy ifjúsági körben elengedhetetlen a jó közösség, a zene, a játék, a közös étkezés, de a tanítás a lényeg: hogy életek változzanak meg az evangélium hatására. Megértsek a fiatalok, kik ők, ki Isten, és mi az Isten szerinti válasz a fejükben kavargó kérdésekre.

Hogyan jut el egy ifibe az a fiatal, aki nem keresztyén családból jön, nincs egy hívő nagymamája, aki beviszi a gyülekezetbe?

Az a kérdés, hogy hogyan szervezzünk olyan ifjúsági alkalmat, ahová könnyű elhívniuk a barátait a gyülekezethez tartozó fiataloknak. Néha úgy kezdhetjük, hogy az ifi mellett van egy másik program is, mondjuk foci, amin együtt vesznek részt a fiatalok. Aztán ha kicsit megismerte a tagokat a vendég, lehet hívni, hogy a beszélgetésen is maradjon velük.

Elmondjuk, hogy mi gyülekezeti ifi vagyunk, ezért megnézzük, hogy az adott, fiatalokat érintő életkérdésről mit mond a Biblia, de nagyon kíváncsiak vagyunk az ő véleményére is. Fontos, hogy a meghívott barátok azt érezzék, hogy ez egy szeretettel, elfogadó közösség, ahova mindenki úgy jöhet, ahogy van.

Amikor az első táborokat szerveztük, csodálkoztunk, hogy harmincan jelentkeztek, pedig csak hatan járnak ifire – de az angol nyelv miatt mások is jöttek. Örömteli volt látni, ha az egyhetes tábor után egészen más világlátással mentek haza az ilyen érdeklődő fiatalok is.

Véleményed szerint milyen biblia-tanulmányozási módszerrel lehet jól értelmezni a Szentírást?

A Nigel Beynon és Andrew Sach által írt *Ássunk mélyebbre* című könyv – amelynek mi kezdeményeztük a magyar nyelvre fordítását – említ tizenhat ilyen eszközt, ami bárkinek segít még jobban érteni a Bibliát.

Ezek között szerepel, hogy megvizsgáljuk, hogy az adott bibliai könyvet milyen céllal írták, melyek a kulcsszavak, mi a műfaja és így tovább. Fő kérdés, hogy mi volt az eredeti üzenet. Érdemes összehasonlítani a különböző fordításokat is. Ószövetségi szövegek esetén el kell azon is gondolkodni, hogy Jézus megváltása fényében azok mit jelentenek. Végül azt kell tisztázni, hogy mindabból mi az, amit át szeretnénk adni a fiataloknak.

Szerintem elég egyvalamit kiemelni, viszont arról fontos tudni, hogy mit jelent számukra még csütörtök reggel is, amikor iskolába mennek. Ezt az egy pontot a szöveg alapján bizonyítani is kell, hogy ne csak azért higgyenek el valamit, mert az ige hirdető mondta, hanem mert látják, hogy a Biblia szerint tényleg így van.

Péntek este a fiatalok az ifin nem ige hirdetést akarnak hallani, hanem fáradtak, éhesek. Fel kell kelteni az érdeklődésüket. Például elmondom, hogy készülés közben mi hatott rám nagyon. Most érdemes nekik is figyelniük, mert az ő életükre is döntő hatást gyakorolhat, amit Isten igéje üzen.

Az is fontos, hogy hogyan fejezzünk be egy tanítást úgy, hogy ne felejtsek el, amit hallottak. Például amikor húsvétkor Jézus haláláról beszéltem, mindenkinek adtam egy huszonöt centis szöveget. Emlékezni fognak arra, hogy ezt mikor, miért kapták.

Zárszóként milyen ígét említenél, mivel üzennél az olvasóknak?

Az egyik kulcsigém, amit megtérésemkor kaptam és azóta is kísér: „Mivel tehát megigazultunk hit által, békeségünk van Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által.” (Róm 5,1)

Ez mutatja, hogy mit éreztem, amikor majdnem meghaltam: ott volt a békeség. Miért? Jézus Krisztus munkája miatt. Jézus mondja az egész világnak: Gyere hozzám, szeretném, hogy legyen kapcsolatod az élő Istennel!

A másik a képzés miatt fontos: „Mert az Isten ígéje élő és ható...” (Zsid 4,12) Amikor kinyitjuk ezt a „rég könyvet”, a Bibliát, Isten szól hozzánk. Megtudjuk, honnan jöttünk, hova megyünk, miért vagyunk ilyenek, milyen Isten. Nagyon szeretem ezt a könyvet, és ha még többen tudnák jobban értelmezni és tanítani, akkor én még jobban örülnék.

E. K. J.

A szolgálat
honlapja:
acorn.hu

Alázattal készülve az ünnepre

Keveházi László
Luther-kabátját
Gregersen-Labossa
György segít
begombolni egy
ünnepség előtt.

Laci bácsi szolgálatát a misszió ügye keretezte. Teológiai tanulmányai előtt a nagytarcsai missziói intézet hallgatója volt.

Lelkeszi szolgálata végén készítette el missziótörténeti összefoglalását *Tegyetek tanítvánnyá minden népet* címmel. 2024 novemberében, élete 97. évében hívta haza a Teremtő a mennyei ünnepre.

Fotó: Balog Eszter

A változás

Mészáros Péterrel két éve ismerjük egymást. Találkozása Jézussal gyökeresen és látványosan megváltoztatta életét, ami során volt itthon és külföldön favágó, házáló kereskedő, építőipari segédmunkás, vasutas, kábítószer-fogyasztó és nagyivó, a szó klasszikus értelmében nagy vagány, ügyeskedő, jó képességeit rosszra használó – akit azonban most az Úr használ jóra. Beszélgetésünket így kezdte: „Rizeg a gyomrom...”, és közben így beszélt magáról: „Az Úr meghagyta bennem a jókedélyt, a nyitottságot, kis naivság is van bennem, és tudod, ezek mind pluszt jelentenek a szolgálatomban”.

Egész kicsi koromban volt már közöm a cigánysághoz, olyan értelemben, hogy romák közt cseperedtem kilencéves koromig. Köztük azért ragadt rám csibészég is bőven. A dolgokat adtam-vettem, és próbáltam a magyar gyerekeket megvezetni, bár én is magyar vagyok.

Aztán elköltöztünk közülük, de akikkel ott együtt éltem, az egész életemet végigkísérték. Szakközépben tanultam,

és közben olyan élményeim voltak más cigányokkal, hogy rasszista lettem – miközben voltak cigány barátaim is.

Voltam elsőáldozó, jelen voltam miséken, hallottam igehirdetéseket, hittanra jártam nyolc évig. De olyan voltam, mint sokan: inkább ödzkodtam attól, hogy elfogadjam a hitet. Teljesen máshol, vakvágányokon kerestem az életutam kibontakoztatását, sok bukton keresztl.

Feleségemmel már majdnem elváltunk. Fiammal sem volt jó a kapcsolatunk, aki most tizennyolc éves. Ahhoz, hogy most jól élhetünk, hogy Isten előtt is ki akarjuk mondani egymásnak az igent, ahhoz mind a ketten kellettünk, de elsősorban a megtérésem, és maga Jézus Krisztus.

A megtérésem így történt: folyamatosan járjuk Baranyát, Tolnát, de még Bács-Kiskunba is el szoktunk menni.

Ugyanolyan napnak indult az újjászületésem napja, mint a többi. Elmentünk egy községbe, és ott egy férfi azt mondta nekem az utcán: „Látom, igazságkereső ember vagy”.

Föl se fogtam, miért mondja, de két-három perc múlva kiszálltam az autóból, és akkor azt mondta, hogy ráteszi a kezét a vállamra. Én csak lestem, mint a vett malac, azt sem tudtam, mi fog velem történni. Megengedtem neki, és amikor kimondta, hogy azt fogjuk megszólítani, aki ezt a világmindenséget teremtetten, aki adja az életet, és rám tette a kezét, olyan csodálatos érzés fogott el, ami még soha életemben.

Egyszerre érezhettem a mélységet, amit megjártam és másoknak okoztam, és a magasságot. Hálás vagyok Istennek, Jézusnak és a megígért Szentléleknek, Vigasztalónak, mert azóta teljesen megváltozott az életem. Nélkülük csak kár és szemét lennék.

Korábban akkora volt az egóm, hogy akár a tettelegességig is elmentem, most az életemben az alázat a legfontosabb. Isten lehajol értünk, és rajtunk keresztül másokhoz – és ez csodálatos. De még Istennek nagyon sok változtatnivalója van rajtam. El szoktam mondani az embereknek, hogy ők is vágyjanak Isten ajándékaira.

Kérted, beszéljek a szolgálatomról, külön fókuszálva a cigányok közt végzettre. Nos, a Biblia szerint a Jézusról szóló örömhír továbbadása kötelességünk, de én nem is szeretném magamban tartani. Töreksem arra, hogy minél többen megtudhassák, ki ő, de nem erőszakkal, hanem szeretettel és békességgel, nem emberivel, mert az tévút, hanem a jézussal. Jézus nem volt személyválogató – és mivel szeretnék minél jobban Jézusra hasonlítani –, ezért mint megtértnek nekem is mindenki fontos.

A cigányokkal kapcsolatban sok mindent lehetne mondani, most csak egyet említek: a cigányok azért hordának vastag aranyláncot a nyakukban, használnak mindenkinél jobb kocsit, meg vásárolják mindenből a legjobbat, mert azt hiszik, hogy így lesznek elfogadhatók, illetve nőhetnek a többségi társadalom fölé. Például abban tud Isten használni, hogy elmondjam nekik, nem minden a pénz.

Többször volt már olyan áldásban részem, hogy láthattam a szemükben a reménységet, amikor csillogó szemekkel hallgatják, amit megpróbálok nekik átadni az Istennel való kapcsolatomból, tapasztalataimról, és már többször láthattam a bennük lezajló változást.

Ráadásul a feleségem roma származású, és egész élettörténetemmel hordo-

Bizonyoságtétel Sárszentlőrincen a cigány ételek bemutatóján. | Fotók: Bakay Péter

zom ezt a vonalat, a gondolkodásukat, világukat talán jobban értem, mint az átlag magyarok, és tán jobban el is fogadnak.

Aztán sokat jelentenek az országos Közös asztal cigánytáborok és a cigány imnapok, amiken már többször részt vettem. Egyrészt, mert egyelőre csak keresem azt a felekezetet, gyülekezetet, ahol otthon érezhetem magam (miként ezeken a rendezvényeken). Hisz minden alkalommal ezt élhetem át, amikor

megbeszélhetjük hitbéli és hétköznapi dolgainkat, bizonyoságot tehetek, gyarapodhatok ismeretben és hitben. Ezek mind-mind csodálatos dolgok.

Szolgálatom másik része, hogy feleségemmel sok helyen megfordulunk, és kapunk vagy vásárolunk még jól használható bútorokat, háztartási eszközöket, mindenféle hasznosítható ezt-azt. Azokból nagyon sok mindent odaadunk családsegítőknak, napközi otthonoknak, egyesületeknek vagy általunk ismert embereknek, sőt amit kell és ha szükséges, még össze is szereljük. De a legcsodálatosabb az egészben, hogy sokszor az üzemanyaggal sem kell törődnünk, mert Isten ezt is kieszközli nekünk, és ez is egy nagy bizonyosság. Ráadásul mind e mellé visszük az evangéliumot, amit mint egy koronát teszünk föl a fizikális segítségnyújtásunkra, és mindez Isten dicsőségét szolgálhatja.

Hitéletem szerves része az imádság. Napjában többször imádkozom, hogy az Úr erősítsen hitben, reménységben és szeretetben. A feleségemmel szoktunk imádkozni egyes emberekért, családokért. Amúgy egyszerű gyerek vagyok, és egyszerűen imádkozom. Amit kérek, azt a szívemből kérem, amiért hálát adok, azért is szívőből adok hálát. Ennek kellene az elsőnek lenni, a hálaadásnak – mindenért, minden egyes szívdobbanásunkért.

Lejegyezte: Bakay Péter

Újratervezés

A szenvedélybeteg-mentő misszióról

A függőségből szabadulni vágyók szeretnék lezárni életük egy nehéz, tragikus szakaszát és keresik az újrakezdés lehetőségét. Több éves vagy évtizedes függőségből nem könnyű szabadulni.

2024 őszén elindult a szenvedélybetegekért létrehozott Újratervezés elnevezésű szolgálat. Az eddig is folyó alkoholbeteg-mentő missziót neveztük át szenvedélybeteg-mentő misszióknak, jelezve a szolgálat kibővítését az egyéb függőségekben érintettek felé is.

Amikor huszonegy éve elkezdtem az országos missziói lelkesítő szolgálatot, az első kiadványunk is erről szólt *Akarsz-e meggyógyulni? – Segítség alkoholbetegeknek* címmel. Ezzel a kérdéssel valamilyen módon szinte mindenki találkozik. Van, aki palástolja a függőségét vagy nem veszi elég komolyan a problémát. Ez a jelenség egyházon, gyülekezeten belül is jelentkezik, és ezzel foglalkozni kell.

Egyházunknak Szarvason a Közép-halmi Misszióban több évtizede létezik ilyen szolgálata, de a többi egyházhoz viszonyítva van mit fejlődnünk. Időnként felvettem az evangélikus egyház missziói bizottságában, hogy keresnünk kell egy lelkesítő vagy orvost, aki komolyabban, szervezettebben vinné ezt a szolgálatot. Ilyen kiemelt vezetőt nem találtunk, és most, hogy nyugdíjas lettem, úgy éreztem, hogy a Szentlélek vezet ebben a kérdésben.

Most, hogy híre ment a szolgálatnak, még többen megkeresnek, mint korábban. Fölvívnak telefonon, vagy személyes beszélgetést kérnek. Egyházunk **Üllői úti irodaházában elindítottam az Újratervezés klubot minden hónap első kedd estéjén**, ahova hívunk és várunk érintetteket, bajban lévőket és családtagokat, valamint gyógyultakat, bizonyoságtévőket. Márciusban pedig szervezünk egy gyógyító hetet Piliscsabán.

Tartom a kapcsolatot a különböző egyházi és nem egyházi rehabilitációs intézetekkel. Minden eset más. Van, akit először pszichiáterhez kell küldeni, vagy addiktológiára. De aki olyan állapotban van, hogy azonnal be tud csatlakozni például Dömösön a református iszákosmentő misszióban egy tizennégy napos konferenciára, azt segítjük ebben. A résztvevők közül sokan visszajárnak oda. Fontos a lelkesítő szolgálat, de sok esetben először orvosra, gyógyszerekre van szükség. Gyógyultakkal, úton lévőkkal is tartom a kapcsolatot, és próbálom összekötni a szálakat. Az Újratervezés klub is erre szerveződött.

Magyarországon közel egymillió alkoholbeteg van. Ez azt jelenti, hogy két-három millió ember életét érinti ez a nyomorúság. Évente harmincezer fő hal meg hazánkban alkohollal kapcsolatos betegségben. Nem vesszük ezt elég komolyan.

Az alkoholfogyasztást sokszor pozitívnak mutatják, bevonult a kultúránkba. A drogra, a cigarettára kimondjuk, hogy rossz, de az italról kevésbé beszélünk így. Összefüggésben lehet ez a jelenség traumatikus történelmünkkel. Bizonyos értelemben fájdalomcsillapítást jelent az alkohol az embereknek. Jobban szembe kell néznie ezzel a kérdéssel a társadalomnak és az egyháznak is, mert nagyon sok kárt okoz az alkoholfogyasztás. Hazánkban a dohánytermékekhez már csak speciális üzletben lehet hozzájutni. Ez valamelyest csökkenti a cigarettafogyasztást. Lehet, hogy az alkohollal kapcsolatosan is lépni kellene.

A gyógyulni vágyók gyakran visszacsúsznak. A próbálkozásokba belefárad az érintett is, a környezete is. Ezek az újrakezdések egy idő után hiteltelenné válnak. Azt mondják a szakértők – és így élük meg az érintettek is –, hogy aki egyszer alkoholista vagy drogfogyasztó volt, az élete végéig az marad. Ez egy nagyon kemény gondolat, de így van: csak tiszta időszakok vannak, illetve gyógyult alkoholisták.

Sokan a pozitív változás után is rendszeresen járnak Kétkereszt körbe, mert így tudnak tiszták maradni. Találkoznak, beszélgetnek, erősítik, támogatják egymást. Így működik az Anonim Alkoholisták klubrendszere is. Hasonló hálózatrendszer létezik drogosok számára is.

Vannak visszaesések például egy trauma, drámai helyzet kapcsán, de van, akinél az is elég, ha csak egyetlen korty bort elfogad. Némelyeknél tényleg eltűnik az alkohol vagy a nikotin utáni vágyakozás. Nincs két egyforma eset. Az tény, hogy bizonyos értelemben ez egy iszapbirkózás, ami jelképe annak, hogy a bűn nem elvont teológiai, filozófiai fogalom. Az a bűn, ami fájdalmat, leépülést, beszűkülést, a másik szívében, szeretetében sérelmet okoz.

Örüljön, akinek nem jelent problémát valamilyen függőség, de az emberek jó részénél napi küzdelmek ezek. **Tudunk egymásnak segíteni – természetesen úgy, hogy mi magunk is a naponkénti bűnbocsánatból és kegyelemből élünk.** Krisztusnak és az evangéliumnak óriási ajándéka számunkra, hogy tényleg létezik újrakezdés.

SZEVERÉNYI JÁNOS

Hullámvasút a börtönben

A Mécses Szeretetszolgálat önkéntesei olyan elítéltekkel leveleznek, akiknek nincs élő kapcsolattartásuk a külvilággal. A levelezés a Mécses központján keresztül történik, elővigyázatosságból jelígés formában, segítő ellenőrzés, tanácsadás és a felelősség biztosítása érdekében. Egy önkéntes ír a tapasztalatairól az alábbiakban.

Évekkel ezelőtt tudatosan kerestem a Mécses levelező szolgálatát, mert megmagyarázhatatlannak tűnő vonzást éreztem a fogvatartottak lelki kísérésének irányában. A többkörös felkészítés után még kaptam volna gondolkodási időt a végső elköteleződésre, én azonban azonnal határozott igent mondtam.

Amikor nem sokkal később megkaptam a levelezőtársam bemutatkozó levelét, úgy éreztem, hogy ez nem lesz nehéz szolgálat, hiszen egy hullámhosszon vagyunk. Ez igaz, bár mára már kiderült, hogy ez a hullámhossz nem egészen az, amire először gondoltam. Nem gondolkodásbeli, hanem egyszerűen a szeretet hullámhossza.

A hullámnak viszont van amplitúdója is. S mint minden kapcsolatban, ebben a levelező kapcsolatban is vannak felhőtlenül örömteljes pillanatok, amikor például együtt örülünk annak, hogy végre vége a kánikulának, vagy megértettünk valamit közösen az Igéből, vagy végre láttuk egymást egy online börtöntalálkozón.

Léteznek viszont sötét időszakok is, amikor nem értjük egymást, akaratlannul megsértjük a másikat, elégedetlenség vagyunk azzal, amit a másik nyújt, úgy érezzük, hogy a pusztában rójuk a köröket. Vannak konfliktusok, amiket különbözően kezelünk. Sokszor extrém módon eltérően, hiszen a benti világ egy zárt, szabályozott élet egy kény-

szerközösségben. Ott nem lehet indulatosan földhöz vágni valamit vagy kiabálni. Azt én tehetem meg itt kint – akár helyette is. De vajon az segít rajta? Talán a gondolat, hogy helyette vezetem le a feszültséget, mosolyra fakasztja.

Minden percem úgy élem meg, hogy közben raktározom azokat az eseményeket, élményeket, amiket vele is mindenképpen megosztanék, akár azért, hogy jobb kedvre derítsem, akár azért, hogy kicsit kint érezhesse magát, vagy mert egyszerűen tanulságos, és megérthetünk általa valamit.

A kinti világ viszont sokszor túl ingergazdag, nehéz nyugodtnak, megfontoltnak, tudatosnak maradni. Így nem szabad akármikor levelet írni, hiszen nem tudja, hogy éppen fáradtan, kapkodva vagy dühösen írok levelet. Csak azt, hogy rövidebbek és tömörebbek a mondatok.

Ha jön egy levél a levelezőtársamtól, amiben éppen valamilyen sérelmét ecseteli, nem tudom azonnal megkérdezni, hogy mit értett félre, nem tudom a szeméből kiolvasni, hogy mi a baj, mi történt. Meg kell várni, amíg hetek alatt megfordul a levél. S vajon mi történik vele az alatt az idő alatt?

Az idő! Nekem a munka, tanulás mellett egy szempillantás alatt lesz a hétfőből hétvége, míg neki addig egy évninek tűnő várakozást kell elviselnie. Türelmetlenné válhat, elkeseredettsége keserű szavakká formálódhat.

A Mécses Szeretetszolgálat önkéntesei a Szegedi Fegyház és Börtön kapujában

Érzelmi hullámvasút. Sokszor ijesztő, mégis tele van örömezzéssel. Összetartozunk. Összeköt minket a levélnyi ablak, amin keresztül egymást szemléljük, és közben együtt építjük barátságunkat. Tudjuk, hogy mélység nélkül nincs magasság, viszont csodás kincs a mi barátságunk.

Az én fogvatartott barátom több szívrohamon van túl. Mindig én vagyok az első, akire gondol, ha rosszul van, hogy értesítsen, nehogy aggódjak. Átélttem, milyen, amikor csak annyi információ van, hogy elvitte a mentő. Mert a zárkatársai számára is fontos volt, hogy társuk kapcsolattartója tudja: baj van.

Megosztjuk örömeinket, bánatunkat, imádkozunk egymásért, szeretetközösségben vagyunk. S mivel ítélete életfogytig tartó szabadságvesztés, így a mi levelező kapcsolatunk is életfogytig, egyikünk földi életének elfogytaig tart. Kiszámíthatatlan időtáv, a kapocs viszont áldott és időtálló.

A hullámvasúton jelenleg kétszáz kocsi van ül egy-egy levelezőpár, azonban bőven van még üres hely: mintegy száznegyven hely várja bátor utasát. S van, akinek közelebb van az úti cél...

KLÁRA

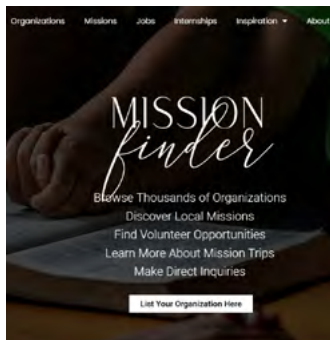

Missziós kitekintés

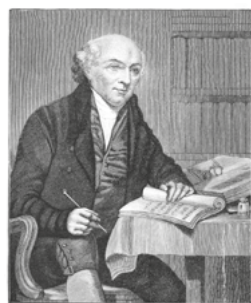
Arcok, utak, irányok a misszió múltjából és jelenéből

Meglelni a külföldi szolgálat lehetőségét: missionfinder.org

A Mission Finder című honlap nem pusztán betekintést nyújt missziós szervezetek tucatjainak működésébe, hanem csatlakozási lehetőségek gazdag választékát is kínálja az aktuálisan futó projektjeikbe – Peruban, Nepálban, Ugandában vagy épp Moldovában (csak hogy különböző kontinensekről hozzak egy-egy példát). A csatlakozásra pedig szintén számos lehetőség adott: rövid távon önkéntesként, amelynek során különleges tartalommal tölthetjük meg a nyaralásra szánt szabadnapjainkat, de gyakornokként vagy akár főállású munkatársként esetleg épp egészségügyi, oktatási vagy egyéb szakmai háttérrel hosszabb távon is építhetjük velük a karrierünket – Krisztus iránt elkötelezve egy keresztyén szervezet égisze alatt.

Az aktuálisan futó projektjeikbe – Peruban, Nepálban, Ugandában vagy épp Moldovában (csak hogy különböző kontinensekről hozzak egy-egy példát). A csatlakozásra pedig szintén számos lehetőség adott: rövid távon önkéntesként, amelynek során különleges tartalommal tölthetjük meg a nyaralásra szánt szabadnapjainkat, de gyakornokként vagy akár főállású munkatársként esetleg épp egészségügyi, oktatási vagy egyéb szakmai háttérrel hosszabb távon is építhetjük velük a karrierünket – Krisztus iránt elkötelezve egy keresztyén szervezet égisze alatt.

William Carey (1761–1834) brit misszionárius, nyelvész és baptista prédikátor volt, akit a modern missziók atyjának tartanak. Az első protestáns misszionárius volt Indiában, ahol negyvenegy évet töltött. Jelentős szerepe volt a Biblia bengáli nyelvre fordításában, valamint számos más indiai nyelvre is készített fordításokat. Carey alapította az első indiai nyomdát, hozzájárult az oktatás fejlesztéséhez, és a társadalmi reformok előmozdításán dolgozott, például a szati (özvegyégetés) szokásának eltörléséért.

Hudson Taylor (1832–1905) brit misszionárius és orvos volt, a China Inland Mission (Kínai Belső Misszió) alapítója. Őt tartják az egyik legjelentősebb keresztyén misszionáriusnak Kína történetében. Taylor kiemelkedett azzal, hogy a kínai kultúrához alkalmazkodott: kínai ruhát viselt, és folyékonyan beszélt a nyelvet, hogy jobban elérje a helyi lakosságot. Több mint ötven évet töltött Kínában, és munkássága alatt több mint nyolcszáz misszionáriust küldött az ország belső területeire. Munkája jelentős hatással volt a keresztyénség elterjedésére Kínában.

Gondolatok a misszió mai helyzetéről

„A misszionáriust gyakran úgy karikírozzák, hogy egy pálmafa alatt áll, trópusi sisakot visel, és a földön tiszteletteljesen körülötte ülő, hiányosan öltözött »bennszülötteknek« hirdeti az evangéliumot. Így a misszionáriusról kialakult hagyományos kép a prédikátoré, ráadásul egy meglehetősen atyáskodó stílusú prédikátoré” – fogalmazott John Stott.

Stott megjegyzi, hogy a misszió ezen idealizált képe azt sugallja, hogy a misszió elsődleges, ha nem kizárólagos feladata az evangelizáció. Az elmúlt évtizedekben azonban egy olyan alternatív nézet terjedt el, amely szerint a missziót kizárólag a mai értelemben vett társadalmi igazságosság előmozdításával kell azonosítani – gazdasági egyenlőtlenségek, elnyomás, faji egyenlőtlenség és más társadalmi problémák orvoslásával.

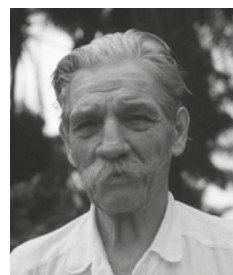
Stott e két szélsőség helyett azt javasolja, hogy a missziót az evangelizáció és a társadalmi cselekvés partnerségeként értsük meg. A kettő összetartozik, mégis független egymástól. Saját lábakon állnak a másik mellett. Egyik sem eszköz a másik számára, és nem is a megnyilvánulási formája az egyik a másiknak. Az evangelizáció és a szeretetszolgálat is az őszinte szeretet kifejezője, és összekapcsolódik Isten missziójában.

További részletek: <https://tifwe.org/mission-in-the-modern-world>

Mary Slessor (1848–1915) skót misszionárius volt, aki jelentős munkát végzett Nigériában. Ismert volt bátorságáról és elkötelezettségéről, különösen az afrikai nők és gyermekek életének megmentésében és javításában. Harcolt az ikrek meggyilkolása ellen, amely elterjedt gyakorlat volt egyes nigériai törzseknél, mert átoknak tartották őket. Mary Slessor alkalmazkodott a helyi kultúrához, megtanulta a nyelvet, és békebíróként is tevékenykedett. Munkája révén sok életet mentett meg, és jelentős hatást gyakorolt a helyi közösségekre.

Albert Schweitzer (1875–1965) német-francia (elzászi) orvos, teológus, evangélikus lelkész, orgonaművész és filozófus volt, aki az élet tiszteletének etikája megfogalmazójaként vált ismertté. Teológiai és zenei munkái mellett orvosként jelentős humanitárius tevékenységet végzett: 1913-ban alapította meg a gaboni Lambarénében híres kórházát, ahol élete nagy részét az afrikai közösségek egészségügyi ellátásának szentelte. Munkásságáért 1952-ben Nobel-békedíjat kapott. Egyszerre volt kiemelkedő tudós, művész és emberbarát, akinek életfilozófiája a szolgálat és az emberek iránti együttérzés volt.

1913-ban alapította meg a gaboni Lambarénében híres kórházát, ahol élete nagy részét az afrikai közösségek egészségügyi ellátásának szentelte. Munkásságáért 1952-ben Nobel-békedíjat kapott. Egyszerre volt kiemelkedő tudós, művész és emberbarát, akinek életfilozófiája a szolgálat és az emberek iránti együttérzés volt.

Kútfúrás Kenyában

Emlékszem, hogy gyermekkoromban édesapámmal a második szomszéd udvaráról hordtuk az ivóvizet a mélyfúrású, hűvös, tiszta vizű kútról, mert az udvarunkban lévő sekély kút vize csak öntözésre volt alkalmas. Ő két hatalmas vödört cipelt, míg én kis kannámmal csetlettem-botlottam körülöttem. Ma már természetes dolog, hogy elfordítjuk a vízcsapot, és folyik a tiszta víz. De nincs ez így mindenütt manapság sem!

Kenyában – csakúgy, mint Afrika sok más országában – állandó vízhiánnyal küzdenek az emberek. Ahol pedig van víz, a szennyezettsége okoz nagy problémát, mert a fertőzött víz súlyos betegségek, kolera, tífusz, bilharzia és sok egyéb kór hordozója.

Kenyában, a Kisumu város közelében fekvő Alaro falu lakói soha nem jutottak eddig tiszta ivóvízhez. Kis patakokból nyerik a vizet háztartásuk és az állataik számára. Asszonyok és gyerekek több kilométer távolságot kell, hogy megtegyenek azért, hogy a folyóhoz eljussanak, és onnan a fejükön,

vagy számárfogaton szállítsák haza az értékes vizet.

Tiszta vizet Alaro falujába!

Az Evangélikus Külmisziói Egyesület minden évben adománygyűjtést hirdet egy konkrét célra, „Vízkeresztől húsvétig” néven. 2025-ben Alaro faluban a Magyar Evangélikus Egyházzal közösen szeretnénk fedezni egy kútfúrás költségeit helyi vállalkozók bevonásával. A fúrt kút vize közvetlenül fogja szolgálni a helybelieket napi szinten, akiknek a száma mintegy kétezernegyszáz főre tehető. Ezen felül a helyben található általános és középiskola is részesedni fog a kút vizéből, ami jelentős előrelépés lesz higiéniai szempontból is.

Az új kút tiszta vize jelentősen csökkenti majd a fertőző betegségek terjedését.

A kút, a szivattyú és a napelemek karbantartásáról az erre a célra létrehozott bizottság fog gondoskodni, ők biztosítják a létesítmény biztonságát is. Ennek a bizottságnak a vezetője *Isaiah Obare* lelkes lesz, aki az Alaro közösség tagja is.

A helyi közösség ingyen kínálja fel a területet, és a kútfúrákat élvezi a fúrás ideje alatt. A projekt tervezett időtartama három-négy hónap a források megérkezése és a munkák megkezdése után.

Élő víz

„Aki hisz énbenem, ahogy az Írás mondta, annak belsejéből élő víz folyamai ömlenek” (Jn 7,38) – olvassuk János evangéliumában. Nem csak ő maga részesül az élő vízből, de tovább is adja azt, hogy megelégtse az arra vágyakozókat. Nem csak csordogál, hanem ömlik az élő víz folyama.

Célunk, hogy Alaro faluban a testi fennmaradáshoz szükséges víz nyújtása mellett az élő víz Forrását is megmutassuk az embereknek. Adja Isten, hogy a kút tiszta vizén kívül az élő víz folyamai is meginduljanak, és bőségesen ellássák az ott élőket és az arra látogatókat!

DR. BÁLINT ZOLTÁN

vízépítő mérnök

Akit Isten arra indít, hogy járuljon hozzá a kútfúrási projekthez, az Evangélikus Külmisziói Egyesület „Vízkeresztől húsvétig” akciójának keretén belül teheti meg.

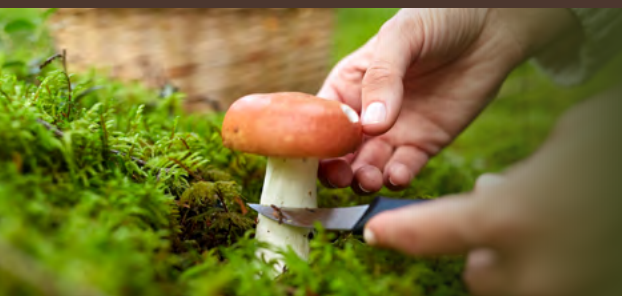
Bankszámlaszámunk:
EKME 11711034-20804538.
Megjegyzés: „kútfúrás”

Ecce homo!

*Ryszard Zajac lengyel fafaragó oltárreliefje
a pestszentlőrinci Élő kövek templomban*

A 2025-ös év igéje:

*„Mindent vizsgáljatok meg:
a jót tartsátok meg!” (1Thessz 5,21)*